БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 159
19 СЕНТЯБРЬ ЯКШАНБА 1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Халқ вакиллари Умумхитой Мажлисига табриги (1-нчи бет).

Узбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Узбекистон ССР Министрлар Совети ва Узбекистон КП Марказий Комитетида (1-нчи бет).

Мамлакатга кўп ва юқори сифатли пахта етказиб берайлик! (1-нчи бет).

Республикамизнинг маданий ҳаётида жуда катта воқиа (2-нчи бет).

ТАСС раддияси (2-нчи бет).

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ. **П. Лунев.** — Қишлоқ советларининг социалистик мусобақасини тобора қизитиб юборайлик (2-нчи бет).

Ҳабиб Ну'мон. — Фасллар (2-нчи бет).

СССР МЕДИЦИНА ФАНЛАРИ АКАДЕМИЯСИ ВА УЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИНИНГ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН. **Совет медицинаси халқ хизматида. А. Ғуломов.** — Медицина кадрлари тайёрлаш ўчоғи. **Г. Сулаймонова.** — Шарафли бурч. **Зулфия.** — Қишлоқ врачи (3-нчи бет).

СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг баёноти тўғрисида билдирилган фикрлар (4-нчи бет).

Совет медицинасининг янги муваффақиятлари учун!

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашлар ҳаётининг моддий ва маданий даражасини тўхтовсиз кўтариш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

Социалистик тузум тарихда биринчи марта халқнинг ижодий кучларини равноқ топтирди, мамлакатимизда фан ва маданиятнинг гуллаб-яшнаши учун жуда кенг имконият яратиб берди. Коммунистик партиямизнинг улуғ ғояларидан илҳомланаётган совет олимлари совет фани ва маданиятини узлуксиз тараққий эттирмоқдалар, коммунизм қурилиши ишига ўзларининг жуда катта ҳиссаларини қўшиб, халқимизнинг оташин муҳаббатига сазовор бўлмоқдалар.

Совет олимлари Ватан фани ва маданиятининг прогрессив арбоблари яратган улуғ традицияларни сақлабгина қолмай, балки бу традицияларни янада кучайтирдилар, юксак тараққиёт босқичига кўтардилар. Мамлакатимиз Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейинги қисқа бир давр ичида Коммунистик партия раҳбарлиги остида илғор фаннинг мустаҳкам қўрғонига айланди. Олижаноб инсонпарварлик ғоялари блан суғорилган совет фани ва маданияти тинч ижодий қурилиш ишларига, коммунизм қураётган ўз халқига сабот ва матонат блан хизмат қилмоқда. Фан ва маданиятимизнинг энг яхши фазилатларидан бири ҳам шундан иборатдир. Фан ва маданиятимизнинг муваффақиятлари ўзларининг янги илғор маданиятини вужудга келтираётган халқ демократик мамлакатларининг меҳнаткашлари учун ажойиб намунадир.

Мамлакатимизда Ватан медицина фани ҳам кенг кўламда ривожланмоқда. Совет ҳокимияти эндигина барпо этилган биринчи йиллардаёқ меҳнаткашлар соғлиғини сақлашнинг давлат системаси ташкил топди, халққа чинакам хизмат қиладиган соғлиқни сақлаш муассасалари вужудга келди ва медицина фанининг тараққиёти учун қулай шароит яратилди. Илғор рус олимларининг самарали ишлари натижасида совет медицина фани қисқа бир давр ичида мисли кўрилмаган даражада ривожланди ва у жаҳон фанида биринчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

Совет медицина фани ўз халқига ва Ватанига садоқат блан хизмат қилмоқда, бутун меҳнаткаш инсониятнинг бахт-саодати учун курашда қудратли куч бўлиб майдонга чиқмоқда. Партия, ҳукуматимиз медицина фанидаги янгилик ва илғорликнинг ҳаммасини доим қўллаб-қувватлаб келмоқдалар. Ҳолбуки, уруш оловини ёқувчи империалистик давлатларнинг ҳукмрон доиралари фан, техникадан, шу жумладан медицина фанидан агрессорлик ва одамларни кўплаб қириш каби жиноий мақсадлар учун фойдаланмоқдалар.

Партия XIX с'ездининг бешинчи бешйиллик план ҳақидаги директиваларида ва КПСС Марказий Комитетининг сўнгги вақтдаги Пленумлари қарорларида халқ соғлиғини сақлаш ишларини янада кенгайтириш ва даволаш ҳамда санитария муассасаларининг ишини тобора яхшилаш тадбирлари белгиланди. Унда касалхона, диспансер, туғруқхона, санатория ва дам олиш уйларини, шунингдек болалар даволаш-профилактика муассасалари, болалар яслилари ва боғчаларини кўпайтириш ва медицина ходимларининг сонини тинмай ошириш кўзда тутилади.

Узбекистонда Октябрь революциясига қадар чинакам халқ соғлиғини сақлаш вужудга келмаган ва аҳолининг кенг табақаси медицина хизматидан фойдаланаолмас эди. Фақат Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин республикамизда соғлиқни сақлаш ишлари чинакам гуллаб-яшнади, умумий медицина тормоқлари, илмий-текшириш институтлари, ўрта ва олий медицина ўқув юртлари кенг ривожланди, даволаш-профилактика ва болалар муассасалари тормоғи жуда кенгайиб кетди. Улар медицинанинг янги хил асбоб-ускуналари блан янада кўпроқ та'минланмоқда, медицина муассасаларининг иш маданияти ошмоқда. Совет ҳокимияти йилларида республикамизда врачлар сони революциягача бўлган даврга нисбатан ўнларча баравар, ўрта медицина ходимлари сони сра таққослаб бўлмайдиган даражада кўпайди. Касалхоналардаги ўринлар сони шаҳарларда 29 баравар, қишлоқларда 65 баравар ошди. Соғлиқни сақлаш ишларига давлат бюджетидан йил сайин кўп миқдорда маблағ сарфланмоқда. 1954 йил республикамиз бюджетидан соғлиқни сақлаш ва физкультура ишларига 706 миллион 733 минг сўм ажратилди. Бу йил шу тадбирлар учун сарфланадиган маблағ 1953 йилга нисбатан 62 миллион 667 минг сўм кўпаяди.

Узбек халқи бошқа қардош халқлар каби Совет ҳокимияти йилларида ўз миллий кадрларига эга бўлди. Ҳозирги вақтда ўзбеклардан 20 дан ортиқ медицина фанлари докторлари, 90 дан ортиқ медицина фанлари кандидатлари ишлаб турипти. Улар рус олимларининг раҳбарлигида совет медицина фанини ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ҳозир республикамиздаги 4 медицина олий ўқув юртида 4,5 мингга яқин студент ўқимоқда. 15 ўрта медицина мактаби ҳар йили 6 мингдан кўпроқ фельдшер, акушер ва медицина ҳамшираларини етиштириб бермоқда.

Партиямиз ленинча-сталинча миллий сиёсатининг изчил амалга оширилиши натижасида ҳаёт кечириш даражаси бениҳоя юксалаётган, шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданияти гуркираб яшнаётган ўзбек халқининг саломатлиги ҳам тобора яхшиланмоқда. Аҳоли маданиятининг ўсиши, санитария пропагандасининг кучайтирилиши, даволаш-профилактика муассасалари тормоқларининг кенгайиши, тез ёрдам станцияларининг кўпайиши беморларни ўз вақтида даволаш имкониятини бермоқда. Шу нарса диққатга сазоварки, Узбекистон олимлари ҳархил касалликларни энг мураккаб оператив усулларда даволамоқдалар ва халқимизнинг самимий ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Узбекистонда медицина фанининг бундан кейинги тараққиёти учун ҳамма шароитлар мавжуд. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни ҳартарафлама яхшилаш, пахтакорларнинг ижтимоий меҳнати ва шахсий турмушидаги санитария маданиятини оширишга алоҳида э'тибор бериб, соғлиқни сақлаш органлари ва медицина ходимлари олдига катта вазифалар қўйди. Шу муносабат блан республика Соғлиқни сақлаш министрлиги, олимларимиз ва ва илмий-текшириш муассасаларининг олдида совет медицина фанини янада зўр бериб ривожлантириш, турли касалликларни даволашнинг янги методларини ҳамда краевой патология масалаларини чидам блан ўрганиш, медицина фани ютуқларини ва мамлактимиздаги энг яхши шифохоналарнинг амалда эришган муваффақиятларини умумлаштириш, қишлоқларда даволаш профилактика муассасаларини кенгайтириш ва уларни малакали ходимлар блан та'минлаш, санитария пропагандасини юксак даражага кўтариш каби вазифалар турипти.

Эртага Тошкентда СССР Медицина Фанлари академияси ва Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг иссиқ жойларда рўй берадиган касалликлар патологияси масалаларига бағишланган илмий сессияси очилади. Сессияда мамлакатимиздаги отоқли олимлар, соғлиқни сақлаш ходимларининг краевой патология масалаларини ўрганиш ва бирқанча касалликларни тузатиш соҳасида совет медицина фани ва практикасининг ютуқларини ёритадиган докладлари муҳокама қилинади.

Сессия ишида Москва, Ленинград. Киевнинг ва Совет Иттифоқидаги бошқа шаҳарларнинг олимлари, Узбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Грузия, Озарбайжон, Арманистон илмий ташкилотлари, медицина муассасаларининг вакиллари ва четэллардан келган кўпгина олимлар қатнашадилар.

Бу илмий сессиянинг чақирилиши мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз ва областимиз маданий ҳаётида катта воқиадир. У, совет медицина фани муваффақиятларини ёрқин намойиш қилиб кўрсатади ва совет медицина фанини янада ривожлантириш соҳасидаги вазифаларни белгилаб беради.

Республикамиз пойтахти ва областимиз меҳнаткашлари сессия қатнашчиларининг ижодий ишига янги муваффақиятлар тилайдилар.

ХАЛҚ ВАКИЛЛАРИ УМУМХИТОЙ МАЖЛИСИГА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг Президиуми халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биринчи сессиясини қизғин табриклайди.

Халқ вакилларининг Умумхитой мажлиси Коммунистик партия раҳбарлигидаги хитой халқи сиёсий, иқтисодий ва маданий қурилишда катта муваффақиятларга эришган бир шароитда ўз ишини бошлади.

Яқинда халқ вакиллари Умумхитой мажлисигача ҳамма босқичдаги халқ вакиллари мажлисларига умумий сайлов тамом бўлди. Бу сайлов хитой халқининг ўз халқ-демократик давлатини бошқаришда актив қатнашаётганлигини исбот этучи янги далилдир. Сайлов Хитой Халқ Республикасидаги халқ-демократик ҳокимиятини бутун халқ томонидан қўллаб-қувватланаётганлигини кўрсатди.

Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биринчи сессияси хитой халқининг миллий мустақиллик, демократия ва социализм учун узоқ вақт мобайнида олиб борган қаҳрамонона курашининг самараларини мустаҳкамлайдиган халқ Конституциясини қабул қилиш учун тўпланди. Бу сессия хитой халқининг ҳаётида буюк воқиадир.

СССР Олий Совети Президиуми бутун совет халқи номидан халқ вакиллари Умумхитой мажлисига ва у орқали қардош хитой халқига ўзининг самимий ҳурматини изҳор қилади ва унинг халқ Хитойи давлатининг улуғворлиги ҳамда гуллаб-яшнаши учун олиб бораётган курашида муваффақият тилайди.

Яшасин Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси халқларининг бузилмас дўстлиги!

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ.

Москва, Кремль, 1954 йил 17 сентябрь.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

1954 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш юзасидан яхши кўрсаткичларга эришган областьлар, районлар, машина-трактор станциялари ва совхозларга бериш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини та'сис этиш тўғрисида

Узбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Узбекистон ССР Министрлар Совети ва Узбекистон КП Марказий Комитети **қарор қилдилар:**

1. 1954 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишда яхши кўрсаткичларга эришган область, район, МТС ва совхозларга бериш учун Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг, Узбекистон ССР Министрлар Совети ва Узбекистон КП Марказий Комитетининг қуйидаги кўчма Қизил байроқлари та'сис этилсин:

Областьларга бериш учун 1 байроқ.
Районларга бериш учун 10 байроқ
МТСларга бериш учун 10 байроқ
Совхозларга бериш учун 1 байроқ

2 Кўчма Қизил байроқ Узбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Узбекистон ССР Кенг исте'мол саноат моллари министрлиги ва Узбекистон ССР Совхозлар министрлигининг тақдимига мувофиқ Узбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Узбекистон ССР Министрлар Совети ва Узбекистон КП Марказий Комитети томонидан берилади.

3. Кўчма Қизил байроқ областьларга, районларга, машина трактор станцияларига ҳамда совхозларга қуйидаги шартларга қараб берилади:

а) ўтган ўн кунликда пахта тайёрлашнинг умумий проценти ҳамда пахта териш ва давлатга топшириш сур'ати бўйича энг яхши кўрсаткичларга эришиб, давлатга топширилаётган пахтанинг мутлақо юқори сифатли бўлиши та'мин этилганда;

б) пахтани машинада териш бўйича белгиланган топшириқ бажарилганида.

4. Кўчма Қизил байроқни бериш блан бирга энг яхши кўрсаткичларга эришган колхозларга сотиш учун районларга иккитадан юк машинаси ва биттадан енгил автомашина, шунингдек энг яхши теримчиларни мукофотлаш учун 10 тадан тикув машинаси ажратилсин.

МТС ва совхозларга кўчма Қизил байроқ беришда теримда иш умумини оширган пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига бериш учун 5 тадан мотоцикл ажратилсин.

Мамлакатга кўп ва юқори сифатли пахта етказиб берайлик!

Илғор теримчилар

Бўка районидаги Вильямс номли колхозда Совет Узбекистонининг 30 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақада 4-нчи бригада а'золари олдинда бормоқдалар. Улар ўзлари етиштирган мўл ҳосилни ҳеч нобуд қилмай, тез кунда йиғиб-териб давлатга топшириш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Илғор комсомол-ёшлар звеносининг а'золари Саҳобат Исмоилова ва Зиёда Ваҳобовалар ўтган йил пахта теримида яхши натижаларга эришиб, Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини олган ва тикув машиналари блан мукофотланган эдилар. Улар бу йил ҳам олдинги сафда туриб, мавсумда 15 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олдилар. Бу илғор теримчилар олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун курашиб, ҳар куни 200—250 килограммдан пахта териб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

А. АШУРОВ.

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 18 СЕНТЯБРЬГАЧА БУЛГАН

МА'ЛУМОТ

(Процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Гулистон	1,07	11,23
Мирзачўл	1,22	10,83
Сирдар'ё	1,02	9,98
Верхне-волинск	1,00	8,92
Калинин	0,91	8,30
Пискент	0,71	7,38
Чиноз	0,84	7,23
Юқоричирчиқ	0,95	7,13
Бекобод	0,81	7,06
Ховос	0,91	7,04
Оққўрғон	0,78	6,28
Оржоникидзе	1,02	6,08
Бўка	0,76	5,90
Ўртачирчиқ	0,64	5,22
Ўртасарой	0,62	4,46
Октябрь	0,53	4,42
Оҳангарон	0,50	4,11
Янгийўл	0,69	3,91
Қуйичирчиқ	0,55	3,28
Паркент	0,42	1,09

Отбор ва биринчи сорт пахта топширмоқдалар

Оржоникидзе районидаги «Қизил Узбекистон» колхозининг а'золари партия ва ҳукуматимизнинг Узбекистонда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қароридан илҳомланиб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар.

Колхозда ғўза баргларини тўкиш ва пахтани машина блан теришга катта аҳамият берилмоқда. Шу кунгача 350 гектар ердаги ғўзага ОДН машинаси блан дори сепилди. Бу йил колхоз бўйича 450 гектар ердаги пахта машина блан терилади. Ҳозир пахта териш машиналарининг ҳаммаси ишга тахт қилиб қўйилган.

Колхоз а'золари шу кунларда терим сур'атини тобора кучайтирмоқдалар. Колхозчилар пахта ҳосилини ўз вақтида, нобуд қилмай териб олишга ҳаракат қилаётирлар. Республикамизнинг шонли 30 йиллик байрамини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш юзасидан бригадалараро бошланган социалистик мусобақа кенг қулоч ёймоқда. Колхоз бўйича ҳар куни 32 тоннадан ортиқ пахта терилиб, фақат отбор ва биринчи сортга топширилаётир.

Йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашаётган колхознинг Йўлдош Омонов, Исабек Сафаров, Абдулла Тожибоев ўртоқлар бошчилигидаги бригада а'золари мусобақада олдинда бормоқдалар. Айниқса ўртоқ Абдуллаев бошлиқ 16-нчи бригада а'золарининг иши мақташга сазовордир.

Бу ерда, далада ишлаши керак бўлган 63 киши теримга мунтазам қатнашмоқда. Бригадада оммавий-агитация ишлари, колхозчиларни иссиқ овқат блан та'минлаш яхши йўлга қўйилди, теримчи аёлларнинг унумли ишлаши учун кўчма ясли ва болалар боқчаси ташкил этилган. Мана бу тадбирлар терим сур'атини тобора оширишга катта имконият бермоқда.

Ҳозир бригада бўйича ҳаркуни 3-4 тоннадан ва ундан ҳам ошиқ пахта териб топширилмоқда. Бу пахтанинг кўп қисми биринчи ва отбор сортга қабул қилинаётир. Бригадада пахта йиғим-терими кеч бошланишига қарамай, ҳозиргача йиллик планнинг талай қисми бажарилди. Колхозда илғор ҳисобланган бу бригадада чевар теримчилар сафи кун сайин ўсмоқда.

Мавсумда 8 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган Лутфи Худойберганова, Ровза Пўлатова ўртоқлар ҳар куни 120—150 килограммдан пахта топшираётирлар. Малика Мухторова бир кунда 170—180 килограммдан пахта териш блан, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлмоқда. 50 ёшли Бегой Олтибоева ёш теримчилардан қолишмаётир. У иш кунидан унумли фойдаланиб, 150 килограммга етказиб пахта термоқда.

Т. УНАБОЕВ.

Терим сур'ати тезлаштирилсин

СИРДАР'Ё (**«Тошкент ҳақиқати мухбиридан»**). «XVIII партконференция» колхозининг 890 гектар еридаги пахта ҳозир чамандай очилган. Ғўза баргларини сун'ий равишда тўкиш учун дори сепиш бу колхозда юқори сифатли қилиб ўтказилди.

Фидорокона меҳнат туфайли етиштирилган мўл пахта ҳосилини сра ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун кўпгина теримчилар астойдил курашмоқдалар. Колхозда 10—12 мингчилар ҳаракати тобора кенгайиб бормоқда.

Колхознинг Раззоқ Эшонқулов бошлиқ 8-нчи бригадаси пахта теримида олдинда бораётир. Бу бригаданинг Мардон Эшонқулов, Қумрихон Исмоилова, Фотима Исроилова сингари илғор теримчилари бир кунда 180—200 килограммдан пахта териб, кунлик топшириқни 3—4 ҳисса ошириб адо этмоқдалар.

«XVIII партконференция» колхозининг 7-нчи бригада теримчиларидан Клавдия Губрова, Анна Тарасова, 9-нчи бригада теримчиларидан Бобоқул Ҳақбердиев, Карим Эшонқулов, 10-нчи бригада теримчиларидан Барногул Иззатуллаева ўртоқлар тез ва икки қўллаб пахта теришда шуҳрат қозондилар. Колхоздаги 370 теримчидан 40 дан ортиғи 2—3 норма бажармоқда, 300 га яқин киши кундалик нормани тўла бажараётир.

Броқ, бу фактларга қараб «XVIII партконференция» колхозида пахта йиғим-терими қониқарли олиб борилаётир, деб бўлмайди.

«XVIII партконференция» колхозида теримчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар етарли равишда олиб борилмаётир. Илғор теримчиларнинг тажрибалари кенг равишда оммалаштирилмайди. Пахта яхши очилган ҳозирги пайтда барча теримчиларни кунлик нормани бажаришига эришиш учун кураш олиб борилмаётир.

Дала шийпонлари ҳалигача яхши жиҳозланмаган. Радио приёмниклари ўрнатилмаган. Айрим бригадаларда меҳнат тўғри ташкил қилинмаган. Жумладан, колхознинг ўртоқ Эшонқулов бошлиқ 8-нчи бригадасида терилган пахтани колхозчилар 500—1000 метрга ташиб келиб топширишга мажбур бўлмоқдалар. Бу ерда терилган пахталарни қўл тарозида тортиб олиб, арава блан ташиш ташкил этилмаганидан теримчиларнинг кўп вақти йўл юриш, пахта ташиш блан ўтмоқда.

8-нчи бригада теримчилари асосан район марказида турадилар. Кўп вақт ишга келаётганда машина бўлмайди, машина бўлган вақтда, одамлар йиғилмайди. Натижада теримчилар соат 9 да, гоҳо соат 10 ларда келиб ишга тушадилар. 9-нчи бригаданинг айрим теримчилари марказий болалар яслисидан анча узоқда турадилар. Кўчма ясли бўлмаганидан болали аёлларнинг иш унуми жуда паст бўлмоқда.

«XVIII партконференция» колхозида пахта нобудгорчилигига қарши жиддий кураш олиб борилмаётир. Дала йўлларига расмият учун яшиклар қоқилиб қўйилган. Аммо ерга тўкилган пахтани териб олиш ташкил этилмаган. Жумладан, колхознинг баҳори зонадаги участкасига қатнайдиган йўлларда пахта тўкилиб ётганини кўрдик.

Умуман, «XVIII партконференция» колхозида пахта териш сур'атини тезлаштириш учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмаётир.

Б. ХАЛИЛОВ.

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг а'золари мўл ҳосил етиштиришда механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб, яхши натижаларга эришдилар. Колхознинг 888 гектар еридаги далаларида мўл ҳосил етиштирилди. Шу кунларда барча колхозчилар социалистик мусобақани кенг қизитиб, пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун курашаётирлар. Бу соҳада уларга механизаторлар катта ёрдам бермоқдалар. Мавсумда 90—100 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олган **Х. Хўжаев, В. Нефедов** ўртоқлар шу кунларда кундалик нормаларини ошириб бажараётирлар. **Суратда:** (чапдан) 4-нчи бригада ерларида машина блан пахта терилаётир, (ўнгда) колхоз партия ташкилотининг секретари **Т. Эргашев**, колхоз раиси **Ж. Рустамов** (ўртада) ва колхоз агрономи **У. Ҳасанов** (ўтирган) ўртоқлар машина блан терилган пахтанинг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

А. Аверьянов фотоси.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Финландия Республикасининг Президенти Ю. К. Паасикивини Ленин ордени блан мукофотлаш тўғрисида

Яраш тўғрисидаги Битимнинг ўнйиллиги муносабати блан ва Финляндия Республикаси Президенти Ю. К. Паасикивининг Совет Иттифоқи блан Финляндия ўртасида ўрнатилган ва тинчликни мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган дўстона муносабатларни ривожлантириш ишига қўшган жуда катта ҳиссасини тақдирлаб, Юхо Кусти **Паасикиви Ленин** ордени блан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль
1954 йил, 18 сентябрь.

СССР Медицина Фанлари академияси ва Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси қатнашчилари Тошкентга келмоқдалар

Тошкентда 20 сентябрьда очиладиган СССР Медицина Фанлари академияси ва Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги илмий сессиясининг қатнашчилари поездлар ва самолётларда Тошкентга келмоқдалар.

Сессия ишларига қатнашиш учун Москва, Ленинград ва Совет Иттифоқидаги бошқа шаҳарларнинг йирик олимлари келдилар. Булар орасида СССР медицина Фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков, СССР Медицина Фанлари академиясининг ҳақиқий а'золари, профессор М. В. Черноруцкий, профессор М. А. Морозов, профессор Г. Т. Руднев, профессор П. Г. Сергиев, СССР Медицина Фанлари академиясининг корреспондент а'золари А. Я. Алимов, З. В. Ермольева, М. М. Маевский ва бошқалар бор. (УзТАГ).

БИЛДИРИШ

Шу йил 20 сентябрь, душанба куни кеч соат 5 да Алишер Навоий номли театр биносида СССР Медицина Фанлари академияси ва Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси очилади.

Республикамизнинг маданий ҳаётида жуда катта воқиа

(Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. МУҲИДДИНОВ блан суҳбат)

20 сентябрьда республикамиз пойтахти Тошкентда СССР Медицина Фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ўлка паталогияси масалаларига бағишланган илмий сессияси очилади.

Бу сессиянинг аҳамияти жуда катта. У, медицина фанининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилади, бирқанча касалликларга қарши курашда совет медицинаси эришган ғоят бой тажрибани умумлаштиради, меҳнаткашларнинг соғлиғини сақлаш ишларини янада яхшилаш йўлларини белгилайди. Сессиянинг кун тартибига ҳаммаси бўлиб 30 га яқин илмий доклад киритилган.

Бу сессия ўзининг катталиги жиҳатидан ҳам, унда муҳокама қилинадиган масалаларнинг аҳамияти жиҳатидан ҳам ҳозирги замон медицина фанини ривожлантириш тарихида муҳим босқич бўлади. Бу сессия совет олимларида ҳам, шунингдек четэл мамлакатларидаги олимлар орасида ҳам катта қизиқиш туғдирганлиги тасодифий эмас. Четэл олимларининг кўплари сессияда қатнашишни истаганликларини билдирдилар.

Шу нарса характерлики, бу сессия Ўзбекистон пойтахтида ўтказилмоқда. Ўзбек халқи совет ҳокимияти йиллари ичида бутун Совет Иттифоқининг халқлари сингари ленинча-сталинча доно миллий сиёсатни амалга ошириш туфайли ўз тараққиётида олға томон жуда катта қадам қўйди. Бир вақтлар қолоқ, ярим мустамлака мамлакат бўлган Ўзбекистон ўзининг кучли индустриясига, машиналаштирилган йирик қишлоқ хўжалигига ва юксак маданиятига эга бўлган илғор социалистик республикага айланди. Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар ҳар юз кишига фақат 2 тадан саводли киши тўғри келган республикада ҳозир фан барқ уриб ривожланмоқда, олий ўқув юртлари ва илмий-текшириш муассасаларининг кенг тормоқлари вужудга келтирилди. Ўз теварагида кўпгина олимларни бирлаштирган Ўзбекистон ССР Фанлар академияси илмнинг чинакам штаби бўлиб қолди. Улуғ рус халқининг ва Совет Иттифоқидаги бошқа республикалар халқларининг қардошлик ёрдами блан Совет ҳокимияти томонидан маданият чўққиларига кўтарилган ўзбек халқи орасидан кўпгина талантли фан арбоблари етишиб чиқди. Булар ўзларининг қимматли тадқиқотлари блан назарияни ва практикани тўхтовсиз бойитмоқдалар. Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари тарихининг Октябрьгача бўлган даврини ўрганишга бағишланиб СССР Фанлар академияси томонидан Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон фанлар академиялари блан бирликда шу йилнинг бошида Тошкентда ўтказилган кўчма илмий сессия, шунингдек Ўзбекистон ССР Фанлар академияси блан Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг яқинда бўлиб ўтган қўшма илмий сессияси ва бу сессиянинг республика қишлоқ хўжалигининг етакчи тормоғи бўлган пахтачиликни янада ривожлантириш учун муҳим тавсиялар ишлаб берганлиги республикада маданий ўсишнинг ёрқин далилларидан бири бўлди.

Медицина фанларининг намояндалари ўзбек олимларининг сафларида муносиб ўрин олганлар. Буюк мутафаккир, табиётчи олим ва ҳаким Абу Али ибни Синонинг ватани бўлган Ўзбекистонда ҳозирги вақтда ўндан ортиқ олий медицина ўқув юрти ва илмий-текшириш институтлари ишламоқда, бу илмий муассасаларда 750 га яқин илмий ходимлар, шу жумладан 20 тадан кўпроқ медицина фани доктори ва 100 га яқин медицина фани кандидати бўлган ўзбеклар самарали илмий иш олиб бормоқдалар.

Совет мамлакатида медицина халққа хизмат қилади, давлатдан ҳамиша жуда катта ёрдам олиб туради. Ўзбек олимлари республикада меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш соҳасида қилинган жуда катта ишларни илмий сессия қатнашчиларига фахрланиб айтиб берадилар. Ўзбекистон ССР барпо бўлгандан буён ўтган 30 йил ичида партия ва ҳукуматнинг ёрдами туфайли даволаш ва профилактика муассасаларининг — касалхоналар, диспансерлар, поликлиникалар, туғруқхоналар, санаторияляр, дам олиш уйларининг сони бирнеча баравар ортди. Врачлар ва ўрта медицина ходимларининг сони жуда кўпайди. Шу вақт ичида касалхоналардаги жойларнинг сони шаҳарларда 29 баравар ва қишлоқларда 65 баравар кўпайди.

Ўзбекистонда кўпгина касалликлар маҳаллий аҳоли учун асрлардан бери офат бўлиб келган эди, халқ соғлиғини сақлаш соҳасида кенг миқ'ёсда иш олиб борилганлиги туфайли мана шу касалликлар абадий йўқотилди. Малярия (безгак), шу жумладан илгари юз минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритиб келган тропик малярия деярлик бутунлай йўқотилди. Кейинги йилларда ҳечкимнинг чечак блан оғриганлиги кўрилмади. 1931 йилда республикада фақат бир киши ришта блан оғриганлиги ҳисобга олинган эди, шундан бери ҳечким ришта блан оғригани йўқ. Илгари кўп тарқалган бу касаллик шу тариқа жаҳонда биринчи бўлиб бу ерда тамомила тугатилди.

Ҳеч шубҳасиз, бу илмий сессия Ўзбекистон ССРда соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш ишига хизмат қилади, Ўзбекистон медицина олимларининг ишларида янги муваффақиятларни қўлга киритишга ёрдам беради.

Ўзбекистон меҳнаткашлари илмий сессия қатнашчилари бўлган азиз меҳмонларни республикамиз пойтахтида хурсандлик блан кутиб оладилар.

Ўзбек халқи сессияга келаётган Москва, Ленинград, Киев ва Совет Иттифоқидаги бошқа шаҳарларнинг энг катта олимларини Тожикистон, Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Грузия, Озарбайжон. Арманистон илмий ташкилотлари ва медицина муассасаларининг вакилларини чин қалбдан қутлайди. Кўпмиллатли улуғ мамлакатимиз олимларининг қардошларча ҳамкорлиги илғор совет фани эришган ҳамма муваффақиятларнинг асосий манба'ларидан бири бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Ўзбекистон фан арбоблари қардош республикаларнинг илмий муассасалари блан ижодий алоқаларни тинмай мустаҳкамлашни ўз ишларини муваффақият блан такомиллаштиришнинг гарови деб биладилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўзининг янги бахтли турмушини бардамлик блан қураётган улуғ хитой халқининг, қаҳрамон корея халқининг, шонли мўғул халқининг сессияга келаётган вакилларини қизғин равишда табриклайди. Совет кишилари Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси халқларининг ўз хўжалигини, маданиятини ва фанини ривожлантиришда қисқа муддат ичида эришган муваффақиятлари блан фахрланадилар ва уларнинг янада тараққий қилишига ҳартомонлама кўмаклашишни ўзларининг фахрий бурчлари деб биладилар. Империализм асоратини ўз устидан улоқтириб ташлаб, ўзининг мустақиллигини сақлаб қолган Вьетнам Демократик Республикаси халқининг Ўзбекистонга келаётган вакилларига қардошлик саломимизни йўллаймиз.

Ўзбекистон меҳнаткашлари совет халқи блан ўзининг дўстона алоқаларини йилдан-йилга, кундан-кунга мустаҳкамлаётган кўпмиллионли Ҳиндистон халқи вакилларини, шунингдек эркесвар Индонезия халқининг вакилларини самимий хурсандлик блан кутиб оладилар.

Биз, Бирма, Миср, Эрон, Сурия, Ливан ва бошқа мамлакатлар олимларининг Ўзбекистонга келиши блан хурсандмиз, сессия ишларида уларнинг иштирок қилиши Совет Иттифоқининг Шарқдаги четэл мамлакатлари блан янада яқинлашувига ёрдам беради.

Биз, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Польша Халқ Республикаси медицина делегациясининг а'золарини Ўзбекистон пойтахтида табриклаш блан бахтиёрмиз. Уларнинг сессияга қатнашиши Совет ва Польша фани ўртасидаги алоқаларнинг янада мустаҳкамланишига қўшилган қимматли ҳисса бўлади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари меҳмонларни кутиб олар экан, шу нарсага аминдирларки, совет олимларининг четэл мамлакатлари олимлари блан амалий ҳамкорлиги бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, халқлар ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқаларни янада кенгайтириш учун муҳим фактор бўлади.

Сессия мажлислари Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат театри биносида бўлади. Олимларга қулайлик келтириш учун театр биносига махсус радиоаппаратлар ўрнатилди. Бу эса, докладларни ва нутқларни бирйўла беш тилда- рус, ўзбек, хитой, француз, инглиз тилларида эшитдириб туришга имкон беради. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Али ибни Синонинг «Тиббий қонун» номли классик асарини рус тилига таржима қилди ва сессияга совға қилиб ҳозирги замон Европа тилида жаҳонда биринчи бўлиб нашр этди. Соғлиқни сақлаш ва медицина фани соҳасида совет халқининг муваффақиятларини, шунингдек совет медицина саноатининг муваффақиятларини акс эттиришга бағишланиб шу кунларда катта виставка очилади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари илмий сессия қатнашчиларининг самарали ишлашларини, ҳозирги замон медицинасининг проблемаларини ҳал қилишда янги ижодий муваффақиятларга эришишларини чин кўнгилдан тилайдилар. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ТОНГОТАРИ

Тошкент тонготарин файзи, кўркини,
Заррин қалам блан чизмакка қуёш
Чатқол чўққиларин поя қиларок,
Кумуш шафақлардан кўтаради бош.

Унинг тасвирида дастгоҳ ишқида —
Ошиққан ишчининг салобати бор.
Булутлар кўксига бошини қўйган
Баланд трубалар кўринар рангдор.

Унинг тасвирида акс этар яққол,
Ма'рифат уйига ташланган қадам.
Ленин томларини бағрига босган
Саноқсиз йигит-қиз бўлар мужассам.

Тошкент тонготари нақадар гўзал,
Чиройи тасвирга сиғмас, сермазмун.
Ҳаёт станогин юргизади халқ,
Бахтиёр турмушдан миннатдор-мамнун.

ҒАЙРАТИЙ.

Н. Островский юбилейи олдидан

Тошкент «Қизил тонг» фабрикасига қарашли тикувчилар клубининг коллективи улуғ рус ёзувчиси Н. А. Островский туғилган куннинг 50 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун зўр тайёргарлик кўраётир.

Клуб кутубхонасида ёзувчининг ҳаёти ва ижодини акс эттирувчи фото виставка ташкил этилмоқда. Шу блан бирга тушки дам олиш пайтларида фабрика ишчиларига «Ёзувчининг ҳаёти ва ижоди» деган темада лекция ўқиб бериш планлаштирилди.

26 сентябрь куни тикувчилар клубида Н. Островский ҳаёти ва ижодига бағишланган «Пўлат шундай тобланади» деган темада адабий кеча ўтказилади.

Кечада ишчилардан В. Рузенова, А. Кудрявцева ўртоқлар ёзувчининг «Пўлат қандай тобланди», «Бўрон болалари» романларидан парчалар ўқиб берадилар.

* * *

Шу кунларда, Тошкент темирйўлчилар маданият саройида, отоқли рус ёзувчиси, Н. Островскийнинг туғилганига 50 йил тўлиши муносабати блан нишонланаётган юбилей кунини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Яқинда сарой клуби кутубхонасида ёзувчининг «Пўлат қандай тобланди» асарига бағишланган китобхонлар конференцияси ўтказилади. Конференцияда ишчилардан Р. Бек, Т. Кроткова, Т. Великая ўртоқлар доклад қиладилар.

Шу блан бирга маданият саройида темир йўл депоси ва станция ишчилари ҳамда 31, 98-нчи мактаб ўқувчилари учун ёзувчининг ҳаёти ва ижодига бағишланган бирнеча лекция тайёрланмоқда.

29-нчи сентябрь куни маданият саройида ўрта мактаб ўқувчилари учун болалар эрталиги, кечқурун темир йўл ишчилари учун Н. Островский ҳаёти ва ижодига бағишланган катта адабий кеча ўтказилади.

Л. МАҲМУДОВ.

Қисқа сатирларда

* Қорасув районидаги Ленин номли колхозда ҳар йили ўнларча жамоат бинолари қад кўтармоқда. Яқинда янги чойхона биноси қурилиб, ишга туширилди. Ҳозир колхозда ётоқхона, сартарашхона ва магазин қурилмоқда.

Т. Ўрунов.

* Бўка районидаги Тимирязев номли колхозда электр станция ва радио узел қурилди. Колхоз а'золарининг уйлари ва жамоат биноларига электр ҳамда радио точкалари ўрнатилди.

А. Ашуров.

* Чиноз районининг Жданов номли, Пушкин номли, Усмон Юсупов номли ва Буденний номли ўрта мактабларида радиоузеллар қурилди. Мактаб ўқитувчи ва а'лочи ўқувчиларининг суҳбатлари радио орқали кенг оммалаштирилмоқда.

С. Мўйминов.

ТАСС РАДДИЯСИ

Шу кунларда швед матбуоти швеция территориал сувларида Стокгольм районида нома'лум сувости кемаси пайдо бўлганлиги тўғрисидаги хабарни тарқатди. Швецияда чиқадиган «Афтонбладет» газетаси 12 сентябрьда мақола э'лон қилди. Бу мақолада, гўё Швеция территориал сувларида қатнов қоидаси совет сувости кемаси томонидан бузилган, деган хулоса чиқарилади.

ТАСС ўзига берилган ваколатга кўра, билдирадики, «Афтонбладет» газетасининг бу да'воси бошдан-оёқ уйдирмадир.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Қишлоқ советларининг социалистик мусобақасини табора қизитиб юборайлик

Совет ҳукумати советларнинг ишчанлик қобилиятини ошириш соҳасида муҳим чоралар кўриб чиқди — қишлоқ советлари йириклаштирилди ва улар тажрибали кадрлар блан та'мин этилди. Қишлоқ советлари олдида турган муҳим вазифаларнинг муваффақият блан ҳал этилишини та'мин этиш учун фақатгина бу тадбирлар кифоя қилмайди. Бунинг учун уларнинг ишини изчиллик блан янада такомиллаштириб, уларга раҳбарлик қилиш услубини кундан-кун яхшилаб бориш керак. Ўз э'тиборимизни Советларнинг ташкилий-оммавий ишларини яхши йўлга қўйиб юборишга, бу ишда ма'мuриятчиликка йўл қўйилмаслигига қаратишимиз зарур. Вазифа қишлоқ советларига раҳбарлик ишларимиздаги камчиликларни тезда тугатишдан иборат Сирдар'ё район, Калинин қишлоқ советининг ташаббуси блан 1949 йилда бошланган қишлоқ советларининг социалистик мусобақаси бу мақсадга эришишда муҳим воситадир.

Илғор қишлоқ советлари пахта ҳосилини кўпайтириш ва уни ўз муддатида нобудсиз йиғиб-териб олиш учун бошланган колхозчилар мусобақасига бошчилик қилмоқдалар.

Қишлоқ советлари мусобақа жараёнида кенг меҳнаткашлар оммасини совет ишларига жалб этиб ўз ишларида катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўртачирчиқ район, Ангор қишлоқ совети ўтган йили мусобақада ғолиб чиқди ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини учинчи марта ўзида сақлаб келди. Қишлоқ Совети 1418 гектар пахта майдонининг ҳарбир гектаридан пландаги 28,8 центнер ўрнига давлатга 30,7 центнердан пахта берди ва пахта топшириш планини 106,8 процент бажарди. Чорвачиликни ривожлантириш давлат плани муваффақиятли бажарилди. Қишлоқ совети давлатга қишлоқ хўжалиги махсулотларини етказиб бериш планини бажаришда ҳам, маданий қурилиш ишлари соҳасида ҳам юқори кўрсаткичларга эришди.

Қишлоқ совети соғлиқни сақлаш масалаларига, маданий-оқартув ишларига, уй-жой қурилиш ишларига ҳам катта э'тибор берди. Ангор қишлоқ совети бу ютуқларга ташкилий-оммавий ишларни, биринчи галда социалистик мусобақани ҳартомонлама ривожлантириш, ўз аппарати фаолиятини тартибга солиш йўли блан эришган эди. Қишлоқ совети ўз ишини қат'ий план асосида олиб борди. Ижроия комитетининг йиғилишлари ўз вақтида ўтказилиб турилди. Афсуски, кейинги кунларда қишлоқ совети ва унинг янги раиси ўртоқ Эсонбой Юнусов қишлоқ советининг фаолиятини суслаштириб юбормоқда ва унинг ишида жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. «Тошкент ҳақиқати» газетаси бу камчиликларни шу йил 25 июльда «Қишлоқ советларига раҳбарлик тубдан яхшилансин» сарлавҳали мақоласида тўғри танқид қилиб ўтган эди.

Областимизда социалистик мусобақани ҳартомонлама қизитиб юбориб, мусобақанинг бутун шартларини тўла тўкис бажараётган ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдирланаётган қишлоқ советлари оз эмас. Янгийўл район Калинин қишлоқ совети (раиси ўртоқ Хўжамберганов), Намданак қишлоқ совети (раиси ўртоқ Рахматуллаев) шулар жумласидандир.

Ҳозир қишлоқ советларининг олдида нобудгарчиликка йўл қўймасдан пахтани тезлик блан териб давлатга топшириш ишини намунали уюштиришдек муҳим ва мас'улиятли вазифа турипти. Бу вазифани муваффақият блан амалга оширишда социалистик мусобақа сўзсиз катта аҳамиятга эга. Аммо шундай бўлишига қарамай айрим район ижроия комитетлари қишлоқ советларида ташкилий-оммавий ишларни уюштиришга етарли раҳбарлик қилмаётир. Масалан, Оржоникидзе район ижроия комитети қишлоқ советларининг социалистик мусобақасини уюштириш, унга бевосита раҳбарлик қилиш ўрнига мусобақа шартларини 15 кунгача жойларга юбормаган. Социалистик мусобақа масалаларини ижроия комитет ўз мажлисларида муҳокама ҳам қилмаган.

Бўка, Верхне-волинск, Юқоричирчиқ, Пискент, Гулистон район ижроия комитетлари бу йил ҳам ўтган йилдаги хато ва камчиликларга йўл қўймоқдалар, қишлоқ советларининг социалистик мусобақасини уюштиришга э'тибор бермаётирлар. Бундай муҳим иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу ҳол қишлоқ советларининг фаолиятини сусайтириб юбориши, хўжалик ва маданий ишлар планини бажаришда жиддий камчиликларга йўл қўйилишига олиб келиши мумкин.

Социалистик мусобақада илғорлар қаторидан жой олиш учун барча қишлоқ советларида етарли шароитлар бор. Район ижроия комитетлари социалистик мусобақага амалий раҳбарлик қилиб, қишлоқ советларининг ишига яқиндан ёрдам беришлари керак.

Вазифа-қишлоқ советларининг фаолиятини яхшилашдан, кенг колхозчилар оммасининг ижодий кучини хўжалик ишларини муваффақият блан амалга оширишга жалб этишда қудратли восита бўлган социалистик мусобақага барча қишлоқ советларини жалб қилишдан иборатдир. Социалистик мусобақани уюштиришдаги ўзибўларчиликка чек қўйиш керак. Социалистик мусобақада ҳарбир қишлоқ совети конкрет мажбуриятлар олиши керак.

Қишлоқ советлари олинган мажбуриятларни бажарилиши юзасидан ҳар ойда ўзаро текшириш ишларини ўтказиб туришлари ва текшириш натижаларини қишлоқ советининг сессияларида кенг муҳокама қилишлари зарур. Мусобақа якунларини муҳокама қилиш юзасидан чақирилган сессияни қолоқ колхозга бориб бутун колхозчилар иштирокида ўтказилса жуда яхши бўлади. Бу блан қишлоқ совети барча колхозчиларни қолоқликни тугатиш учун сафарбар этиш ишига ёрдам берган бўлади.

Социалистик мусобақа оммавий тус олса у катта самара келтиради. Қишлоқ советининг ҳарбир депутати социалистик мусобақанинг ташкилотчиси, ташаббускори ва пропагандисти бўлиши лозим.

Шуни ёддан чиқармаслик зарурки, формализм, шаблон мусобақа учун жуда ҳавфли нарсадир. Мингларча кишилар иштирок этаётган ҳаракат расмиятчиликни ёқтирмайди. Агар социалистик мусобақани уюштириш иши барча қишлоқ советлари ўртасида мажбуриятлар тузиб чиқишдан нарига ўтмаса, кенг колхозчилар ўртасида тушинтириш иши олиб борилмаса, мусобақа ҳечқандай фойда бермайди. Қишлоқ советлари мусобақани ташкил қилишга ҳартомонлама э'тибор беришлари зарур. Бу йил областимиз пахтакорлари олдига мамлакатга 500 минг тонна пахта етказиб беришдек муҳим ва шарафли вазифа қўйилган. Мана шу шарафли вазифани муваффақият блан бажаришга кенг меҳнаткаш оммани сафарбар этиш-барча қишлоқ советлари ташкилий-оммавий ишларининг асоси бўлиши керак.

П. ЛУНЕВ,

Область ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг мудири.

Академик Т. Д. Лисенко блан учрашув

16 сентябрь куни Ўзбекистон ССР олимлар уйида В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлар Академиясининг президенти академик Т. Д. Лисенко блан учрашув бўлди. Бу учрашувда асосан Тошкент шаҳар ва Тошкент область мактабларининг биология ўқитувчилари. шунингдек олий ўқув юртларининг профессорлари, ўқитувчилар, илмий ходимлар ва студентлар қатнашди.

Олимлар уйининг мажлислар залида тўпланган кишилар отоқли совет олими академик Т. Д. Лисенкони самимий ҳурмат блан кутиб олдилар. Академик Т. Д. Лисенко ўқитувчилар блан суҳбат ўтказди. У, ўрта мактаблар ва олий ўқув юртларида ўрганиладиган илғор мичуринча биология асосларининг энг муҳим ва қийин назарий масалаларини ўсимлик ва ҳайвонот дун'ёсидан, шунингдек социалистик қишлоқ хўжалиги практикасидан олинган конкрет мисоллар блан тушунтириб берди.

Ўртоқ Лисенко мамлакатимизда социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришилаётган катта ютуқлар ҳақида гапирди.

Академик Т. Д. Лисенко блан бўлган учрашув ўқитувчиларда яхши таассурот қолдирди. Бу учрашув мактабларда мичуринча биология фанининг ўқитилишини янада яхшиланишига катта ёрдам кўрсатади.

Ж. МА'РУПОВ.

Ҳабиб НУ'МОН.

(ПОВЕСТЬ*)

VII

Кино бошланишига ярим соат қолганда Алижон клубга келди. Ичкарига кирмай уёқ-буёққа разм солди. Лолахонлар кўчасининг оғзига бориб йўлни бирнеча бор қаради. «Келган бўлса, кириб кетканмикин» деб ўйлади. Яна бир пас турди-да, клубга кирди. Кутиш зали одамлар блан лиқ тўлган эди. Ўнг томондаги қироатхонада ёшлар ҳархил нарса блан машғул. Боя Алижон блан бирга келган Солибек журналга қаттиқ тикилганча ҳечқаёққа қарамайди.

Алижон Солибекнинг чап томонидаги стулга ўлтирди. Лекин ёш болалар типир-типир қилишиб халақит берар эди. Қизил пальто кийган жажжи қиз дам коридорга, дам ичкарига кириб чиқиб ўртоқларига ниманидир уқтирар, болалар алланарсаларни ҳисоблаб, баҳслашардилар.

— Нима қилаяпсизлар, асти, — деди Алижон.

— Ҳисоблаяпмиз, сизникини айтиб берайми? — Думалоқ, кулинч юзли пионер Алижонга тикрайиб қаради.

— Нима гап ўзи, нимани ҳисоблаб берасан?

— Биз ҳаммасини ҳисоблаб чиқдик, сизнинг пахтангиз...

— Хўб, тушиндим — тушиндим, — Алижон колхознинг ўтган йилги иши ҳақида бугунги газетада босилган мақолада ўзининг звеноси ҳақида берилган изоҳларни эслади.

— Ўтган йилгисини ҳисоблаб ўлтирмасанг ҳам бўлади, қани бу йилгисини ҳисоблачи.

Аҳмад ва унинг ўртоқлари қаламларини ушлаганча худди арифметика ўқитувчиси айтган масалаларни қолдирмай ёзиб олишга тайёрланаётгандек, диққат блан кутар эдилар. Алижон:

— Ерим 10 гектар, ҳар гектаридан 70 центнер, —деди.

Болалар унинг оғзидан чиққанини ёзиб олиб, рақамларни бир-бирига урuштириб кетдилар. Алижон «Огонёк»ни варақлади, ўрта саҳифасига келганда суратга тикилиб қолди. Бўлиқ буғдой боғини қўлтиқлаган украин қизи лабларида табассум блан бепоён ғалла майдонларига ишора қилади.

— Гўзал-а, —Алижон кўзини журналдан узмаган ҳолда Солибекка деди.

— Салом.

Алижон ялт этиб орқасига қаради. Лолахон блан Меҳриой журналга қараб турар эдилар.

— Салом, келинглар. —Алижон сурилиб ёнидан жой кўрсатди. Қизлар ўлтирдилар. Солибек ҳам ўқишдан бош кўтариб, қизлар блан сўрашди-ю, яна ўқишга тутинди, у бир ҳикоянинг ярмига келиб қолган эди. Меҳриой Солибек ўқиётган саҳифани кўздан кечирабошлади. Лолахон Алижонга қимтиниб, олдидаги журналнинг ҳалиги суратлик жойини очди.

— Чиройлик экан-а?

Алижон Лолахоннинг «чиройлик экан» деганидан суратни айтаяптими, ёки қизни айтаяптими, билолмади.

— Дуруст, яхши олинган экан.

— Ҳақиқатан ҳам гўзал.

— Шундай, —деди кулиб Алижон. — Жуда чиройлик олинган.

Лолахон ҳам Алижондан кўзини олар экан, кулиб қўйди. Алижон унинг енгил нафас олганини ва кенг кўкраги аста кўтарилиб тушганини сезди. Буни биринчи марта пайқагани учун ўзи ҳам алланечук бўлиб кетди, журнални ёпиб қўйди-да, жимгина Алижонга қаради. Кўзлар яна бир зум тўқнашдилар. Аммо бу галгиси бошқача эди. Гўё икки юрак жимгина сўзлашар, ички ҳиссиёт ва туйғуларини юрак сўзлари тил сўзидан кўра чуқурроқ ифода этар эди. Буни Алижон ҳам, Лолахон ҳам, англади.

Кино бошланишига сигнал берилди. Тамоша залининг олдинги скамейкаларини болалар, ўспиринлар эгалладилар. Алижон блан Солибек ўртароқда, Лолахон блан Меҳриой булардан бир қатор олдинда ўлтирдилар.

Фильмдан олдин журнал қўйилди. Журнал шу колхознинг ўтган йилги пахтачилигини тасвир этар эди. Чекка-чеккадан болаларнинг товуши эшитилабошлади.

— Ана, бизнинг боғ.

— Алижон акам.

— Трактор! Дядя Ваня.

— Лолахон опам.

— Жим ўлтиринглар, — деди аллаким.

Алижон ширин хотираларга тўла яқин ўтмишни эслатувчи манзараларни экран орқали диққат блан тамоша қиларди. У, Лолахон блан ўтган ҳарбир ширин дамини сра унутмайди. Лекин, бутун бир йиллик мазмунга эга ҳамкорликни кино лентаси каби ҳечким шундай англатиб бераолмас эди.

Журнал тугаб, фильм бошланди. Алижоннинг кўзи экранда бўлса ҳам хаёли бошқа ёқда кезди. Ҳечвақт бундай бўлмаган эди. Фильмдаги воқиалар живир-живир қилиб кўз олдидан ўтар экан, бирортасини эслайолмас эди. Кўзи беихтиёр кубанкага тушар, яна экранда кезар, истаган нарсасини яна бир кўришга, ҳалигидек юрак сўзлари блан бир лоҳза сирлашишга муштоқ эди.

Фильм тугагач, электр ёниб кетди. Алижон қамашган кўзларини олдиндаги қизга беихтиёр тикиб қолганини ўзи ҳам пайқамади.

Алижон, Солибек, Лолахон ва Меҳриойлар бирга кинодан чиқдилар. Булардан илгари чиққан одамлар клубнинг эшиги олдида тўпланишиб турарди. Кўчанинг ўртасида Рамазонака Ғуломжонни қўлтиқлаб олиб кетаётир. Ғуломжон қаттиқ маст. Рамазонака қанчалик маҳкам ушлаб олган бўлса ҳам, унинг жасади шилқ этиб уёққа шилқ этиб, буёққа тушади, оёғи шалвираб қадам босаолмайди. Алижон унинг кетидан бормоқчи бўлди-ю, яна тўхтади.

— Шарманда бўптику, кинодамиди? — Солибек сўради.

— Билмадим, — деди Лолахон, —сен кўрганмидинг, Меҳри?

— Йўқ. —Меҳриой чимирилиб, юзини четга бурди.

— Кинода ухлаб ўлтириб эдилар, — бир бола жавоб берди.

— Рамазонака йўқ эдику, қаёқдан пайдо бўлиб қолди? — Алижон таажжубланди.

— Қайтиб келсинчи, ҳозир биламиз.

Рамазонакани кутиб турдилар. Меҳриой кетмоқчи бўлган эди, уни Лолахон тўхтатди. Ғуломжонни уйига ташлаб келаётган Рамазонака чойхонага бурилмоқчи бўлганда Алижон чақирди.

— Рамозанака!

— Рамазонака Алижонни кўриб клубга томон бурилди.

— Олиб бориб қўйдингизми?

— Ҳа, чалпакдек чўзилганча ухлади.

— Сиз биргамидингиз?

— Йўқ-эй! Қосимов бирга эди.

— Қани Қосимов, кўринмадику.

Рамазонака бошдан гапириб берди:

— Жумракнинг тагида деразадан кўчага қараб ўлтирган эдим. Кино тахминан ярим бўлиб қолган вақтда Қосимов иккови алпанг-талпанг қилиб келиб, шу ерда тўхтади. Анчагача чайқалишиб туриб, иккови киногa кириб кетди. Хавотир олиб кетма-кет кирдим. Қосимов олдинги қаторга бошлаган эди, Ғуломжон кираверишдаги энг охирги ўринга шилқ этиб ўлтирдию, кўзи юмилди. «Ҳа, ухладику» деб чиқиб кетдим, кўнглим тинчимади, яна бир борсам Қосимов кетиб қолибди. Ҳечким билмай қўяқолсин, уйига олиб бориб ташлай, деб энди ўнглаб турғизган эдим, кино тугаб қолди. Ўзи ҳам азамат экан, сра эплаб бўлсачи.

— Қосимов маст эмасмиди? — Солибек қизиқиб сўради.

— Унинг ҳам кайфи бору, аммо Ғуломжонга ўхшаб ёғоч ковуш кийган эмас.

Алижон Рамазонаканинг сўзига куч блан кулди:

— Маст одамни кўпчилик орасига олиб киришдан мақсади нима экан?

— Шунисига ҳайронман, Алижон. — Солибек бошини қимирлатиб қўйди.

VIII

Ердан қор кетиб, далалар қўнғир тусга кирган. Ўнқир-чунқирларда қолган қорлар ҳам енгил эсган шабодада яланиб йўқолмоқда. Ҳали гиёҳ кўкаргани йўқ. Бойчечак ҳам ердан мўралаган эмас.

Колхознинг кенг уфққа туташган яхлит-яхлит пахта майдони кузда шудгор қилинганича қуёш таптида кўпчиб ётибти. Пахтазор блан унинг ортида ястаниб ётган кенг адр ўртасида Бўзсув оқади. Бу сув узоқдан қараганда узунасига ўпирилган ўнгирга ўхшаб кўринади. Қиш либосини ташлаб, қатор тизилган тут дарахтлари карталарни худди девордек бўлиб турипти.

Далага қаттиқ зарб блан ҳужум бошлагандек, машиналар тўхтовсиз ҳайқиради. Турли маркадаги оғир тракторлар, тирков машиналари уланган енгил тракторларнинг товуши бир-бирини босиб кетади.

Машиналардан қолган ишларни колхозчилар жадаллик блан бажармоқдалар.

Алижон звеноси блан Лолахон звеносининг ерини ажратиб турган ўқариқнинг икки ёнида қиз-жувонлар иккитадан бўлиб, замбарда тупроқ ташимоқдалар, звено бошлиғи Лолахон ернинг бошидаги катта ариқдан кузда чиқарилган лойқанинг тупроғини замбарларга солиб бериб турипти. Уч замбарга бир ўзи тупроқ солиб улгурмоқда, замбарчилар олдинма-кетин юриб, оралиғи тўрт метр бўлган қаторларга тупроқ тўкмоқдалар.

Лолахон калта пахталик кийиб, тугмаларини тақиб олган. Оёғида қора, кустари хромдан пишиқ тикилган этик. Бўш замбарнинг бир четини чап оёғи блан босиб туриб, ўнақайига кетмон урар, каттагина тўрт бурчак қўқони кетмонни тўлдириб-тўлдириб замбарларга соларди.

Март ойининг ўрталари, ола булут қуёш бетини дамбадам тўсиб, офтоб тушишига йўл бермаса ҳам ҳаво анчагина илиқ. Лолахон бўғриқиб кетди, пахталигини ешди-да нимчаси блан ишлайбошлади. майда сочларини иккига бўлиб, икки чеккаси блан сириб, орқасига ўтказиб боғлади. Қалин кийимида бўғриққан юзлари аслига келди. Энди янада чаққонроқ ҳаракат қилар эди. Сора блан Қумринисонинг замбарига солиш учун, тўдаланган тупроққа кетмонини ботирди-да, қўриқнинг этагида зовур қазиётган колхозчиларга қараб қўйди. Булар ўз звеносидаги эрлар бўлиб, зовурнинг звенога тегишли қисмини қазиб бўлакелган эдилар.

Лолахон замбарга тупроқни тўлғазиб берди-да, зовур тепасига борди. Колхозчиларга ҳечнарса демай, Алижоннинг чегарасига кўз ташлади. Унда фақат Алижоннинг ўзи ишлар, эрлар кўринмас, берироқда зовурдан чиқарилган тупроқни икки қиз замбарга солиб бермоқда. олти қиз-жувон олиб бориб ерга тўкмоқда. Лолахон эрталабдан бери қизларни кўрса ҳам, зовурда фақат Алижоннинг ўзи эканини билмаган эди. «Шунинг учун дам олгани ҳам чиқмаётган эканда» деб ўйлади.

Вақт тушга яқинлашди. Уч звено наридаги бригада шийпонида ошпаз хотиннинг ғивирлагани кўринди. Осмонга кўтарилган тутун иссиқ овқат учун ўчоққа олов ёқилиб, самоварга ўт қўйилганидан дарак берарди. Далада тобора жонлилик, ҳаёт қайнаётгани сезиларди. Машиналар кенг карталарда уёқдан-буёққа тўхтовсиз ўтиб турибди. Кетмонлар осмонга тез-тез кўтарилиб тушади. Замбарчилар одимни тезлатадилар. Зовурлардан отилган тупроқ эса аввал кетмон шаклида, сўнгра ғалвирда шопирилган дон каби чочилиб ерга тушади.

Лолахон замбарга тупроқни тўлғазиб шийпонга қаради. «Туш бўлиб қолганга ўхшайди» деб ўйлаб, ерга солинган тупроқни чамалаб кўрди. Мўлжалидаги ишнинг бажарилишига кўзи етса ҳам, замбарчи қизларга тушгача яна икки қатор тупроқ ташиш мумкинлигини айтди.

Чарчаб қоласиз, опа, —Қумринисо-замбарга тупроқ солиб улгуриш учун эрталабдан бери тинмаган звено бошлиғига ачинди. —Яна бир одам бўлса, оғир тушмас эди.

— Ўзим солиб бераверaман, —деди Лолахон; ҳамма оғирликка бардош берадигандек қизларга қараб кулди. —Хомиқиб қолибмиз, ҳаммаси ўшаники.

— Тўғри айтасиз Лолахон, бир кунда 400 килограмм пахта териб «кўрдим» демас эдим. Қўлимнинг қаваргани уч кундан бери тузалмайди.

— Меникини айтмайсизми, —Қумринисо кафтини очиб кўрсатди. Бошқа қизлар ҳам «нима қилишаяпти» деб, замбарларини қўйиб Лолахоннинг атрофига йиғилдилар. Лолахон «Бир паст дам олишсин» деб ўйлади-да, Қумринисога ҳазил қотди:

— Қиши блан дутор чалиб, қўлингиз нозик бўлиб қолиптида, энди нима қиласиз..?

(ДАВОМИ БОР).

*) Боши газетамизнинг 7, 10, 12 сентябрь сонларида босилган.

СССР Медицина Фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг сессияси олдидан

Совет медицинаси халқ хизматида

Медицина кадрлари тайёрлаш ўчоғи

А. ҒУЛОМОВ,
В. М. Молотов номли Тошкент давлат медицина институтининг директори.

Бу йил В. М. Молотов номли Тошкент давлат медицина институтининг 35 йиллиги нишонланади. Бу олий медицина мактабининг тарихи шуни кўрсатадики, унинг коллективи Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан юқори малакали медицина кадрлари тайёрлаш соҳасида қўйилган вазифани муваффақиятли бажариб келмоқда.

Чор ҳукумати даврида Туркистон ўлкасида соғлиқни сақлаш ишларига мутлақо аҳамият берилмас эди. Территория жиҳатидан Европадаги бирнеча давлатга тенг келадиган бу ўлкада атиги 250 га яқин врач бўлиб, улар ҳам асосан колонизаторлар ва маҳаллий буржуазияга хизмат кўрсатар эдилар.

Октябрь революциясидан кейин Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқ соғлиғини сақлаш ишларига жуда катта э'тибор бериб келмоқда. Эски тузумдан ёмон мерос бўлиб қолган юқумли касалликларни тугатиш учун жуда кўп медицина ходимларини тайёрлаб чиқариш керак эди.

Ўрта Осиёда миллий чегараланиш ўтказилган вақтда Ўрта Осиё давлат университетининг медицина факультети 130 дан ортиқ врач тайёрлаб чиқарган эди. Бу врачлар ёш Совет республикаларида соғлиқни сақлаш фронтининг актив курашчилари бўлдилар. Шундан кейинги йилларда факультетни тамомлаб чиққанлар сони тобора кўпайиб борди. Медицина институти Университетдан ажралиб, мустақил олий ўқув юртига айланган вақтда факультет 845 врач тайёрлаб чиқарган эди. Медицина институти ўзининг 10 йиллигини катта ғалаба блан нишонлади. У, мамлакатга 2,5 мингдан ортиқ врач етказиб берди.

Улуғ Ватан уруши йилларида бу институт 1700 врач тайёрлаб чиқарди ва уларнинг кўпчилиги Совет Армияси сафида душман устидан ғалаба қозонишга катта ҳисса қўшдилар. Институт ўқитувчиларидан Б. Стекольников, Д. Введенский, А. Геллер, Л. Василенко, М. Гаспарьян, А. Ҳошимов, М. Султонов, И. Комилов, Н. Камбулин ва бошқалар совет врачи деган унвонни шараф блан оқладилар ва институт номини шон-шарафлар блан қопладилар.

Урушдан кейинги йиллар мобайнида институт турли ихтисосларда 3700 га яқин врач тайёрлаб чиқарди. Шундай қилиб, институт ташкил этилгандан буён ўтган давр ичида мамлакатга 8200 дан ортиқ врач тайёрлаб берди. Энг муҳими шуки, бу врачларнинг кўпчилиги революцияга қадар биронта врачга эга бўлмаган Ўрта Осиё халқларининг ўғил ва қизларидир. Биз Ўрта Осиё республикаларига маҳаллий миллат қизларидан 1400 га яқин врач етиштириб берганимиз блан фахрланаоламиз. Ҳолбуки, 1924 йилда ўзбек қизларидан фақат биттагина врач бор эди.

Кадрлар тайёрлаш масаласи Коммунистик партиянинг энг муҳим тадбирларидан бири бўлиб келди ва ҳозир ҳам коммунистик қурилиш иши учун кадрлар тайёрлаш энг муҳим вазифа бўлиб қолмоқда.

Ўрта Осиё давлат университети ҳузурида медицина факультети ташкил этилган вақтда бирнеча рус олимлари келган эдилар. Жумладан, ўша вақтда профессор А. Крюков, Хрушчёв, Рождественский, Ситковский, Маркелов, Шляхтин ўртоқлар институтга асос солган эдилар. Биз ҳозирги вақтда 44 профессор, 76 доцент, 225 ассистент ва 35 ўқитувчи-врачларга эгамиз. Шундай қилиб, ташкил этилган вақтда институтда фақат 24 профессор-ўқитувчилар бўлган бўлса, ҳозир уларнинг сони 377 га етди. Бу ўқитувчилардан 156 киши шу институтнинг ўзини тамомлаб чиққан ўртоқлардир. Ўзбек халқининг ўғил-қизларидан 14 киши профессор, 30 киши доцент, 75 киши ассистент ўқитувчи бўлиб ишламоқда. Улар орасида машҳур медикларимиз З. Умидова, А. Асқаров, Т. Нажмиддинов, И. Исмоилов, А. Юнусов, А. Содиқов, Х. Юнусова, Г. Сулаймонова, А. Хўжаев, Д. Махсумов, З. Отахонов, С. Шамсиев, Х. Ғафуров ва бошқалар бор. Ўқитувчилардан 30 киши ўзбек қизларидир. Совет ҳукумати ўзбек хотин-қизларига фан эшикларини кенг очиб берди. Эндиликда улар фан докторлари ва кандидатлари, кафедра мудирлари, доцент ва ассистент бўлиб ишламоқдалар.

Бизнинг институтимиз кадрлар тайёрлаш блангина чегараланиб қолмай, у шунингдек илмий-текшириш ишларининг марказига ҳам айлангандир. Институт ташкил этилган дастлабки кунлардан бошлаб профессор ва ўқитувчиларимиз Ўрта Осиёда тарқалган касалликларни ўрганиш ва жойларда соғлиқни сақлаш ишларини ташкил этишга ёрдам бериш учун отрядлар ва экспедициялар ташкил қилиб келмоқдалар. Бизнинг илмий ходимларимиз асосан иссиқ иқлимда тарқалган безгак, терлама, буқоқ ва шунга ўхшаш касалликларнинг пайдо бўлиши ва уларга қарши кураш тадбирларини белгилаш блан шуғулландилар. Шунингдек, Ўрта Осиёдаги доривор ўсимликларни ўрганишга алоҳида э'тибор берилди.

Институтнинг илмий ходимлари юқоридаги проблемаларга атаб 4,5 мингдан ортиқ илмий асар ёздилар. 150 монография ва 20 тўплам тайёрланди. Жуда кўп юқумли касалликларнинг тугатилганлиги ва меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш йўлида катта муваффақиятларга эришилганлигида институт ходимлари шубҳасиз катта роль ўйнадилар.

Бизнинг институт профессор ва ўқитувчилари ўз ташаббуслари блан қишлоқ ўқитувчиларига, фабрика, завод ва колхоз медицина муассасаларига амалий ёрдам бериб келмоқдалар. Биз ўз ишимизни фан блан ишлабчиқаришнинг алоқасини мустаҳкамлаш асосида олиб бормоқдамиз. Бизнинг илмий ходимларимиз томонидан жойларда ўтказилган ишларнинг ҳажмини қуйидаги рақамлар кўрсатади.

Кейинги бир йил ичида турли ихтисос ва унвонга эга бўлган илмий ходимларимиз жойлардаги иш учун 10 минг соатдан ортиқ вақт сарф этдилар. Улар қишлоқ жойларида ва корхоналарда юзларча мураккаб операцияларни бажардилар. Қишлоқ ва корхона медицина ходимларига жуда кўп консультациялар бердилар, текшириш ишларини ўтказдилар, илмий темаларда докладлар ва лекциялар ўқидилар, конференциялар ва кенгашлар ўтказдилар. Маҳаллий медицина ходимлари ўзларига берилаётган ёрдам учун бизнинг илмий ходимларимизга миннатдорчилик изҳор этмоқдалар.

Бизнинг вазифамиз назарий ва тажриба жиҳатдан юксак тайёргарлиги бўлган, меҳнаткашларнинг соғлиғини сақлаш соҳасида совет медицинаси олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга лаёқатли бўлган ватанпарвар кадрлар етиштиришдан иборатдир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашлар соғлиғини сақлаш тўғрисида узлуксиз ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Совет медицина ходимлари партиямиз XIX с'езди томонидан халқ хўжалигини ривожлантириш ва социалистик маданиятимизни юксалтириш соҳасида қўйилган улуғвор вазифаларни, шунингдек КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумлари томонидан қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантириш юзасидан қўйилган вазифаларнинг муваффақиятли амалга оширишга муҳим ҳисса қўшадилар. Улар ўз фаолиятлари блан шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг соғлиғини сақлаш ва уларнинг унумли ишлашлари учун барча имкониятларни ишга соладилар.

Институт коллективи шонли юбилейни зўр қувонч блан нишонлаб, 35 йил ичида қилган ишларини якунлайди ва бундан кейин ҳам мамлакатга олий ма'лумотли медицина кадрларини кўплаб етиштириб бериш учун ҳормай-толмай ишлайди.

Тошкент медицина институти 3-нчи терапевтика клиникасининг лабораториясида. **Суратда:** (чапдан) врач — лаборант **М. Д. Шомина** ва медицина фанлари доктори **Г. С. Сулаймонова** қон ретракциясини текширмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Талантли олим

Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчиси, олий ма'лумотли ҳарбий врач Жалол Маҳсумов 1945 йилда фронтдан қайтди-ю, барча совет кишилари қатори тинч ижодий меҳнат блан шуғулланабошлади, бутун ёшлик ғайрат ва билимини халқ соғлиғини сақлашдек ғоят шарафли ишга бағишлади. Шу блан бирга ўз ихтисос билимини янада оширишга киришди. У, 1946 йилда Молотов номидаги Тошкент медицина институти рентген кафедрасининг аспирантурасида ўқишни давом эттирар экан, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор С. А. Молчанов раҳбарлигида ошқозон рак (саратон) касаллигини аниқлаш юзасидан жуда кўп илмий-текшириш тажрибалари ўтказди.

Жалол Маҳсумов бу масалани узил-кесил ҳал этишни, шу орқали мазкур касалликка учраган кишилар ҳаётини сақлаб қолишни ўзининг асосий вазифаси деб билди. Уч йил мобайнида қатор кузатиш ишларини олиб борди, улардан тегишли хулосалар чиқариб турди ва оқибатда яхши натижаларга эришди. У, ошқозон деворларида пайдо бўлабошлаган рак касаллигини рентген нурлари ёрдамида экранда кўриш мумкинлигини биринчи бўлиб практикада исботлади ва ўзининг «Ошқозон рак (саратон) касаллигини рентген нурларида аниқлаш» деган темадаги кандидатлик диссертациясини 1948 йил декабрь ойида институтнинг илмий Советида муваффақиятли ёқлади. Илмий Совет ёш олимнинг бу биринчи илмий ишига юксак баҳо берди ва уни монография шаклида нашр этишга қарор қилди. Асар 1949 йилда босилиб чиқди.

1949 йилнинг охирларида ёш ўзбек олимининг ҳаётида янги саҳифа очилди. Худди шу йили Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг қарорига мувофиқ доктарантурага юборилди.

Ленин орденли С. П. Боткин номидаги Москва шаҳар касалхонаси. Яхши жиҳозланган, кенг ва баҳаво палаталар. Беморларнинг барвақт даволанишлари ва оёққа туриб кетишлари учун барча имкониятлар мавжуд. Энг яхши совет врачлари уларнинг хизматида. Ёш ўзбек олими Жалол Маҳсумов ҳам шу ерда. Унинг олдида навбатдаги янги вазифа турипти. У ўз бошланғич ишини шу касалхонада охирига етказиши, совет олимлари томонидан синтез қилинган «билитраст» препарати ёрдамида рентген нурлари блан жигар-ўт касаллигини аниқлаш мумкинлигини илмий ва практик жиҳатдан исботлаб бериши керак.

Жалол Маҳсумов туни-кун тинмади. Машҳур рус олимлари медицина фанлари докторлари А. Д. Очкин, И. А. Тагер ва С. А. Рейнберг қўл остида ишлаб, жигар-ўт касаллиги блан оғриган 3 мингдан ортиқ беморни кўздан кечирди. Уларнинг касаллигини «билитраст» ёрдами блан рентген нурида аниқлаб бундай касалликларни ўз вақтида ва тўғри даволашда касалхона врачларига катта ёрдам кўрсатди, докторлик диссертацияси учун бой материал тўплади. Шу блан бир вақтда «Ўт пуфаги касалликларини совет препарати билитраст ёрдами блан рентген нурида аниқлаш» темасидаги докторлик диссертациясини ёзиб тамомлади.

1951 йил, 11 март. Врачлар малакасини ошириш Марказий институтининг кўркам залида ёш олим докторлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади.

Илмий Совет диссертацияни юксак илмий ва практик савияда ёзилганлигини та'кидлаб, уни юқори баҳолади, докторантга медицина фанлари доктори деган илмий даражани бериш ҳақидаги қарор якдиллик блан тасдиқланди ва илмий асарни алоҳида монография тарзида нашр этиш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу асар ҳозир СССР Медицина Давлат нашриёти томонидан босиб чиқарилмоқда.

Талантли олим, медицина фанлари доктори, профессор Жалол Маҳсумов шу кунларда институт рентген кафедрасининг профессори ва аввалда ўзи та'лим олган даволаш факультети деканининг ўринбосари вазифасида ташаббус кўрсатиб ишламоқда, жамоат ишларида актив қатнашмоқда ва кузатиш, илмий-текшириш ишларини янги шароитларда изчил давом эттирмоқда.

Ш. ТОҲИРОВ.

Республика касалхоналарида ўринлар сонининг ўсиши

ЗУЛФИЯ.

Қишлоқ врачи

(Шу номли поэмадан парча)

Ўнбеш йиллаб эркалаган тилагим,
Ҳали меҳнат, иш билмаган билагим,
Бир ишончим-юракдаги муҳаббат
Устозларим берган билим, ма'рифат,
Чарчаш билмас ёшлик блан ишончим—
Илк меҳнатим келтиражак
қувончим —
Блан келиб тушдим сизнинг қишлоққа.
Севган онам, Тошкентимдан йироққа.
Аспирантлик ўқишини қилгач рад
Талай қизни босди ҳатто зўр ҳайрат.
Бири деди —
«Соҳибанинг эси паст,
Эси бўлса қишлоқ томон интилмас».
«У ерларда билганини унутар,
Қоқилганда кимни таянч деб тутар.
Мушкулликда кимга борар кўмакка
Ҳаёт учун жангда бўлмоқлик якка
Даҳшат...» деди Зуҳра номли ўртоғим,
Ўша ерга лозим, дедим, бормоғим.
— Демадингми, у ерда биз даркорроқ,
Қоронғида чироқ ёнар равшанроқ.
— Йўқ демадим. Ўзим жондан
интилдим.
Пушмоним йўқ, жуда яхши иш
қилдим...
Наҳот менинг бор умидим беҳуда?
Келажакни яқин қилув орзуда
Билим, меҳрим, биноимни қўйиб ман
Завқ-шавқ блан сизла ишлаб юрибман.
Шу қишлоқнинг сиҳатлиги, соғлиги
Она, менинг ҳаётимнинг борлиги.
Бир беморни тўшагидан кўтарсам
Хаёлимда шу кун мен ҳам соғ,
кўркам.
Бир кексанинг очган куним кўзини,
Ҳис қиламан нур қўйнида ўзимни.
Ардоғимдан қайта топган сиҳатин
Ботир сақламасми Ватан сарҳадин?
Қўлларимда дун'ё кўрган ҳар гўдак
Эмасмикан ўзи буюк келажак?

Қишлоқ медицина пунктида

Катта йўл ёқасидаги кўркамгина бинода яхши жиҳозланган ва медицинанинг янги асбоб-ускуналари блан та'минланган даволаш пункти жойлашган.

Даволаш пункти аҳолига медицина хизмати кўрсатишни тобора яхшиламоқда. Бу ерда хизмат қилаётган врач, фельдшер ва медицина ҳамширалари ўз бурчларини яхши адо этмоқдалар ва меҳнаткашларнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Медицина пункти Тошкент район Ленин қишлоқ советидаги Ленин номли, Каганович номли, Молотов номли колхозларнинг территориясидаги аҳолига хизмат кўрсатмоқда.

Врач Маликов бошлиқ медицина пунктининг ходимлари аҳолини даволашда санитария ва даволаш-профлактика ишларини актив амалга оширмоқдалар, совет медицинасининг асосий принципларини ўзида акс эттирган диспансер методига таяниб иш олиб бормоқдалар. Шу муносабат блан улар аҳолининг ҳаммасини бирйўла медицина текширишидан ўтказдилар, айрим кишилардаги касалликнинг бошланғич белгиларини аниқладилар, уларга дарҳол ўша ернинг ўзида медицина ёрдами бермоқдалар.

Медицина пунктининг ходимлари йиғим-терим ишларининг ҳозирги қизғин пайтларида ҳам колхозларнинг бригадаларида тез-тез бўлиб, аҳолининг соғлигини синчиклаб текширмоқдалар, айрим касалликларни даволаш чораларини кўрмоқдалар. Шу блан бирга хомиладор хотинларга ҳам медицина ёрдамини уюштирмоқдалар.

Фельдшер И. Раҳмонов шу қишлоқда туғилиб ўсган. У медпунктда 1946 йилдан буён узлуксиз ишлаб келмоқда. Қишлоқ аҳолиси Раҳмоновни ҳардоим ҳурмат блан тилга олади. Чунки у меҳнаткашларнинг соғлиғи тўғрисида ҳардоим ғамхўрлик қилади ва беморларга ўз вақтида медицина ёрдами кўрсатади.

Медицина пункти ходимларининг санитария ва даволаш-профилактика ишлари олиб бораётганликлари айниқса кейинги вақтларда ўзининг яхши самараларини кўрсатмоқда. Аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш ва даволаш ишлари кун сайин яхшиланмоқда.

Ш. РАСУЛЕВ.

ШАРАФЛИ БУРЧ

Г. СУЛАЙМОНОВА,
Медицина фанлари доктори.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бошқа қардош республикалар халқлари қатори ўзбек халқига ҳам бахт-саодат келтирди. Ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг тўғри амалга оширилиши, улуғ рус халқи ва мамлакатимиздаги бошқа халқларнинг қардошлик ёрдами туфайли Ўзбекистон чор Россиясининг ҳар жиҳатдан қолоқ, чекка ўлкасидан илғор совет социалистик республикага айланди ва ўзбек халқининг турмуш даражаси мисли кўрилмаган даражада юксалди. Совет ҳокимияти йилларида республикамизда шаклан миллий, мазмунан социалистик маданият гуллаб-яшнади, Коммунистик партия ва доҳимиз В. И. Ленин раҳбарлиғида чинакам халқ соғлиғини сақлаш вужудга келди.

Революциядан илгари ҳозирги Ўзбекистон территориясида халққа чинакам хизмат қилувчи медицина муассасалари бўлмаган. Шу блан бирга ўзбек халқи ичидан чиққан биронта врач ёки фельдшер тўғрисида сўз бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Ўша вақтда медицина хизматидан асосан амалдорлар ва маҳаллий бойларгина фойдаланганлар. Меҳнаткаш аҳолига оналик ва болаликни муҳофаза қилиш юзасидан ҳечқандай хизмат кўрсатилмас эди. Аҳоли ўртасида кўп тарқалган яра, ичак бурилиш, қорин яллиғланиши, ўткир аппендицит ва бошқа касалликлар халқ соғлиғига путур етказар ва бунинг натижасида уларнинг бир қисми нобуд бўлиб кетарди.

Фақат халққа хизмат қилиш традициясига содиқ бўлган илғор рус олимлари ва врачлари Туркистон ўлкасига медицина фанининг кириб келишида катта ижобий роль ўйнадилар. Улар Ўзбекистон территориясида илмий-текшириш ишлари олиб бордилар ва турли эпидемик касалликларни ўргандилар. Лекин шунга қарамасдан Ўзбекистонда революцияга қадар халққа чинакам хизмат қилувчи соғлиқни сақлаш системаси йўқ эди.

Совет давлати ташкил топган дастлабки йилларданоқ халққа медицина хизматини яхшилаш тадбирларини амалга оширабошлади. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг турли тормоқлари вужудга келди. Шу блан бирга маҳаллий миллат ёшларидан кадрлар тайёрлаш масаласига катта э'тибор берилди. Ўзбекистон ССР ташкил топгандан буён ўтган 30 йил ичида соғлиқни сақлаш ишлари кенг ривожланди, даволаш профилактика ва болалар муассасаларининг тормоғи кенгайди, улуғ рус олимларининг ёрдами туфайли ўзбек халқи ичидан, шу жумладан хотин-қизлардан кўпгина медицина ходимлари, малакали врачлар, медицина фанлари кандидатлари ва медицина фанлари докторлари етишиб чиқди.

Ўзбек хотин-қизларидан етишиб чиққан кўпгина илмий кучлар совет медицина фанини ривожлантириш ва аҳолига малакали медицина ёрдами кўрсатиш проблемасини ҳал қилиш учун рус олимлари раҳбарлигида муваффақиятли ишлаб туриптилар, кенг кўламда илмий-текшириш ишлари олиб бормоқдалар. Медицина фанлари кандидатлари Мунира Турсунхўжаева, Гулнора Зиёмхўжаева, Муқаддам Ашрапова ва бошқа кўпгина ёш олимлар шулар жумласидандир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ўзбек хотин-қизларининг қонуний ҳуқуқларини абадий та'минлади ва уларга турли касбларни эгаллаш имкониятини яратиб берди. Шулар қаторида мен ҳам рус олимларининг оғаларча ёрдами туфайли медицина фанлари доктори бўлиш каби улуғ бахтга эришдим.

Совет медицина ходимлари ўз халқига ва ўз жонажон Ватанига садоқат блан хизмат қилаётганликлари блан ҳам чексиз фахрланадилар. Тошкент область Пискент районида 47 йилдан буён акушерка бўлиб ишлаётган ҳурматли Александра Фёдоровна Аксентьеванинг қуйидаги сўзлари сра эсимдан чиқмайди: «Ишонасизми, ҳозир мен блан бир касалхонада врач бўлиб ишлаб турган қизнинг туғилишида ўзим доялик қилганман. Бундайлар сон-саноқсиз. Қизим, мен уч авлоднинг дояси бўлганим учун ҳам ўзимни бениҳоя бахтиёр ҳисоблайман, уларни ҳар кўрганимда чексиз қувонаман. Шундай, халққа астойдил хизмат қилишнинг ўзи катта бахт».

Ҳақиқатан ҳам халқ саломатлиги учун садоқат блан хизмат қилиш биз медицина ходимларининг шарафли бурчимиздир.

Чексиз миннатдормиз

Шермат РАСУЛМАТОВ,
Оржоникидзе район Дўрмон қишлоқ советидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг а'зоси.

Ҳозирги Дўрмон қишлоғи ўтмишда вайрона ва зах босган пастқам кулбалардан иборат кўримсиз бир қишлоқ эди. Қишлоқ аҳолиси у вақтда ҳар доим муҳтожликда ҳаёт кечирар ва уларга ҳечқандай медицина ёрдами кўрсатилмас эди. Шунинг учун ҳам ўша вақтда кўп тарқалган юқумли касалликлар аҳолининг бир қисмини қириб юборарди. Турли касалликларга дучор бўлган нажотсиз халқ табиблар, кинначилар ва кўчириқ қилувчиларгагина мурожаат қилар эдилар.

Ма'лумки, онгсиз табибларнинг ирим-чиримлари ва жоҳил муллаларнинг куф-суфлари ҳечқандай фойда бермас, аксинча беморларнинг соғлиғига жуда катта путур етказар эди.

Совет ҳокимияти барпо этилган биринчи йилларданоқ аҳвол бутунлай ўзгарди, меҳнаткашларнинг соғлиғи тўғрисида катта ғамхўрлик қилинабошланди. Халқимиз билимдон врачлар қўлида даволанадиган бўлиб қолдилар. Кейинчалик қишлоғимизда мактаб, болалар боғчаси, магазин ва янги уй-жой бинолари блан бир қаторда даволаш пункти учун ҳам кўркам бино қурилди. Қишлоқ аҳолиси керак бўлган вақтда врачларимизнинг медицина ёрдамидан баҳраманд бўлмоқдалар. Сўнгги йилларда қишлоғимизда ўлим ва касаллар сони кескин суратда камайди.

Мен ҳозир 70 ёшга яқинлашдим. Саломатлигим яхши, ўзимни ҳар доим тетик ҳис этаман. Нимаям бўлди-ю, бундан икки йил илгари тўсатдан бетоб бўлиб қолдим. Қишлоқ врачимиз дарҳол етиб келди ва мени диққат блан даволашга киришди. Орадан икки-уч кун ўтар-ўтмас қадимгидай соғайиб кетдим. Врачларимизга ҳарқанча раҳмат айтсак ҳам арзийди.

Меҳнаткашларнинг соғлиғи тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётганликлари учун партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдормиз.

Факт ва рақамлар

Ҳозирги Ўзбекистон территориясида 1914 йилда бор-йўғи 102 врач ва ўрта медицина ма'лумотига эга бўлган 234 киши бор эди. Ўша йили соғлиқни сақлаш тормоқлари 65 амбулатория, 84 касалхона, 33 аптека ва 1028 ўринли касалхонадан иборат бўлган. Октябрь революциясигача ўзбек халқи ўз миллатидан етишиб чиққан биронта врач ёки фельдшерга эга эмас эди.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистондаги врачлар сони революциягача бўлган даврга нисбатан ўнларча баравар, ўрта медицина ходимлари сони бирнеча марта кўпайди. Касалхоналардаги ўринлар сони шаҳарларда 29 баравар, қишлоқ жойларда эса 65 баравар ошди.

Ҳозирги вақтда республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг олий медицина ўқув юртларида ҳамда илмий-текшириш институтларида ўзбеклардан 20 дан ортиқ медицина фанлари докторлари, 90 дан ортиқ медицина фанлари кандидатлари ишлаб турипти.

Республикамизда 4 олий медицина ўқув юрти бор. Уларда 4,5 мингга яқин студент ўқимоқда. 15 ўрта медицина мактаби республикамизга ҳар йили 6 мингдан кўпроқ фельдшер, акушер ва медицина ҳамширалари етиштириб бермоқда.

СССР тараққиётининг бешинчи бешйиллик планида Ўзбекистонда касалхона ёрдамини шаҳарларда 18 процент, қишлоқ жойларида эса 29 процент кўпайтириш мўлжалланган. Шунингдек, болалар даволаш-профилактика муассасалари, болалар яслилари ҳам бирмунча кўпайтирилади.

Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг 8-нчи бригадасида биз илғор теримчи К. Йўлдошева блан суҳбатлашаётганимизда унинг қаергадир шошилаётгани сезилиб турарди. Биз бунинг сабабини сўрамоқчи бўлиб турган эдик, унинг дугоналаридан бири:

Болалар ҳар куни кўрикдан ўтадилар

— Кунпошшанинг ўғли яслида. Эмизадиган вақти бўлиб қолди, боласи йиғлаб қолмасин тағин, — деди.

Биз узр сўрадик.

— Газетадан келган экансизлар, яслини бориб кўрсаларинг ёмон бўлмайди, — деди бригадир...

Кунпошшахон блан яслига келганимизда катта ёшдаги болалар шийпончада маза қилиб овқатланаётган эдилар. 7—8 она эса оппоқ халатлар кийиб, бир оёқларини махсус стулчаларга қўйган ҳолда ўлтириб, эмизикли болаларини боқаётган эканлар. Кунпошшахоннинг дўмбоққина ўғилчаси Салимжонни кичик группанинг тарбиячиси кўтариб турарди. Салимжон онасини жуда қувониб қарши олди.

Тарбиячи блан танишдик. Карима Мусаева Тошкентдаги педагогика билим юртини тамомлагач колхозга келди ва мактабда ўқитувчи бўлиб ишлайбошлади. У, жажжигина болаларни жуда яхши кўрарди. Бу севги уни болалар яслисига олиб келди. У яслида кичик ёшдаги болалар группасида тарбиячи бўлиб ишлайбошлади. Болаларнинг унга нисбатан муомаласидан болалар Каримаопага ўз оналаридек ўрганиб қолганликлари яққол кўриниб турарди.

Салимжоннинг қорни тўйгач, онаси блан хайрлашиб қолди. Ҳамма оналар далага қайтиб кетишгач, Каримаопа болаларни ўз кроватьчаларига ётқизабошлади. Энди ухлаш керак...

Оналар эрталаб ишга кетаётганларида ўз болаларини яслига қўйиб кетадилар. Яслига келган болалар қайтадан ювиниб, нонушта қиладилар. Шундан кейин ҳарким ўз севган машғулотига берилади. Кичик ёшдаги болаларга ранг-баранг ўйинчоқлар берилади. Эмаклайбошлаган болалар ўз маҳоратларини оширадилар. «Спорт»нинг бу турини яхши эгаллаган болалар тарбиячи раҳбарлигида юришни машқ қилабошлайдилар. «Катта» болалар эса паровоз-паровоз ўйнайдилар, «от»га миниб кататься қиладилар. Бахтиёр блан Марғуба эса капалак тутишни яхши кўрадилар.

Тарбиячилар болаларни ёшлигиданоқ колхоз хўжалиги блан таништирабошлайдилар. Болалар товуқ, бузоқ блан бевосита ясли ҳовлисида «танишадилар».

Яслида энг катта э'тибор болалар вақтининг хушчақчақ ўтишига қаратилган. Ясли мудираси Малика Халиева ҳарбир боланинг нима блан ҳурсанд бўлишини билади. Маликаопа болаларни зарур ўйинчоқлар, озода кийим-бош блан та'минлашга катта аҳамият беради.

— Бола арзимаган нарса блан ҳурсанд бўлиши мумкин. Унинг кўнглидагини топсангиз бас, — дейди Маликаопа.

Маликаопанинг бутун педагогик маҳорати ҳам шундаки, у болаларнинг кўнгилдагисини топаолади. Шунинг учун ҳам оналар ўз болалари яслида эканлигида бемалол меҳнат қиладилар, болаларининг йиғлаб қолишидан сира ҳовотирланмайдилар. Шунинг учун ҳам Маликаопа бутун колхозчилар ўртасида катта обрўга эга...

Лаззатли овқатдан кейин ширин уйқу

Кундуз соат 4 бўлгач ҳечқандай сигналсиз ҳамма болалар уйғонабошладилар. Катталар группасидаги болалар сочиқларини олиб умивальник томонга йўл олдилар. Ба'зилари офтобда иситиб қўйилган сувни кичик лейкаларга солиб, бир-бирларининг устидан қуйишиб чўмилабошладилар. Шу вақтда ошхонада қувноқлар учун шўрва тайёрлаб қўйилган эди. Сергўшт, серёғ шўрвадан кейин болалар колхоз полизидан келтирилган тарвузни маза қилиб едилар. Овқат еб бўлган болалар иззат сақлаб ўз ўртоқларининг овқатланиб бўлишини кутар эдилар. Аммо уларнинг столдан тезроқ туриб кетгулари келаётгани шундай кўриниб турарди.

Тарбиячилар руҳсатидан кейин болалар ўринларидан турдилар ва иккитадан тизилишиб сайрга келдилар...

Кеч кирабошлагач оналар бирин-кетин келиб ўз болаларини уйларига олиб кетадилар. Кетиш олдида оналарга болани уйда қандай овқатлантириш, қандай тарбиялаш ҳақида қимматли маслаҳатлар берилади.

Бахтиёр колхоз болаларининг бир куни шундай ўтди.

Робия семирипти

Мазали овқатдан кейин катта группа болалари ҳам бежирим кроватьчаларда оппоқ чойшабларчи енгилгина ёпинган ҳолда ширин уйқуга кетган эдилар. Уларнинг тарбиячиси Шаҳрихонопа уйқусираб чойшабни тушириб юборган боланинг чойшабини эҳтиётлик блан ёпиб қўйди...

Колхоз болалар яслисининг тарбиячилари пахта далаларида фидокорона меҳнат қилаётган оналарнинг болаларини меҳр блан тарбияламоқдалар.

Сталин номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти болаларнинг соғлом ва қувноқ бўлиб ўсишлари учун барча имкониятларни яратиб берган. Колхозда бу доимий яслидан ташқари узоқ бригадаларда мавсумий боқча ва яслилар ташкил этилган.

Бу ясли бепоён мамлакатимиздаги ўн мингларча яслилардан биридир. Фақат Ўзбекистон ССР нинг ўзида 163 мингдан кўпроқ бола тарбияланаётган 7768 мавсумий ва 18 мингдан ортиқ бола тарбияланаётган 717 доимий яслилар бор.

Тошкент областида эса 16 мингга яқин бола 1115 мавсумий яслида, 9 мингга яқин бола 223 доимий яслида тарбияланмоқда.

Мудира болаларни кузатиб қолди.

И. Фозилов ва В. Салов фотоочерки.

СССР Ташқи ишлар министрлигининг баёноти тўғрисида билдирилган фикрлар

ПЕКИН, 17 сентябрь. (ТАСС). Хитой матбуоти Манилада АҚШнинг таз'йиқи блан Шарқи-Жанубий Осиё ҳарбий блоки тўғрисидаги шартнома тузилганлигини қаттиқ танқид қилиб, уни тинчлик учун ва бу районадаги халқларнинг миллий мустақиллиги учун жиддий хавфдир деб баҳо бермоқда. Бу шартноманинг ташаббусчилари шу фактнинг асл моҳиятини ниқоблаш учун «тинчлик», «хавфсизлик», «мустақиллик» ва «озодлик» сингари чиройлик сўзлар ишлатсалар ҳам, деб ёзади «Гуанминжибао» газетаси, шартноманинг агрессив туси тамомила аёндир.

Бу пакт, деб та'кидлайди газета, пакт ташкилотчиларининг фикрича ғарбий мустамлакачиларнинг қўлидаги ва айниқса Америка империализмининг қўлида ўз ҳарбий сиёсатларини ўтказиш учун ва Осиёда миллий-озодлик ҳаракатини бостириш учун қурол бўлиши керак. Бу ҳарбий агрессив пактнинг тиғи, деб кўрсатади газета, ХХРга қарши, шунингдек ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилаётган бошқа Осиё халқларига қарши қаратилган. Америка империалистлари ҳозирги вақтда Манилада тузилган пакт ёрдами блан ҳозир Осиёдаги аҳволни яна кескинлаштиришни мўлжалламоқдалар.

БУХАРЕСТ, 17 сентябрь. (ТАСС). «Скинтейя» газетаси СССР Ташқи Ишлар министрлигининг Шарқи-Жанубий Осиё районида ҳарбий блок тузилганлиги муносабати блан қилган баёнотини шарҳлаб, бу баёнотнинг тинчликни мустаҳкамлаш ишига қимматли ҳисса қўшажагини уқтириб ўтади.

«Шарқи-Жанубий Осиёни мудофаа қилиш тўғрисидаги шартнома» деб кўрсатади «Скинтейя» газетаси, аслда бу районнинг исталган қисмида ҳаммавақт ва ҳарқандай баҳоналар блан қуролли интервенцияни бошлаб юборишга қаратилган. Осиё халқларининг иштирокисиз, уларни четлаб ўтиб тузилган бу пакт шу халқларга қарши ва биринчи галда хитой Халқ Республикасига қарши қаратилгандир.

Бутун дун'ёдаги тинчлик кучлари, деб ёзади охирида «Скинтейя» газетаси, Осиё халқлари блан бирликда СССР Ташқи ишлар министрлигининг баёнотини қониқиш блан табриклайди ва тўла равишда ма'қуллайди. СССР Ташқи ишлар министрлигининг баёноти Осиё халқларининг реаль хавфсизлиги, Узоқ Шарқда ва бутун дун'ёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашнинг перспективаларини очиб берадиган ҳужжатдир.

ЖАКАРТА, 17 сентябрь. (ТАСС). Индонезия газеталари СССР Ташқи ишлар министрлигининг Шарқи-Жанубий Осиёда ҳарбий блок тузилиши тўғрисидаги баёнотининг мазмунини кўзга кўринадиган жойларда босиб чиқардилар.

«Дута машаракат» газетаси бу баёнотнинг мазмунини «шартнома Осиё мамлакатларига қарши агрессив пактдан иборатдир» деган катта сарловҳалар остида э'лон қилди.

«Хариан ракьят» газетаси СССР Ташқи ишлар министрлиги баёнотининг муҳимлигини кўрсатади ва америкали ҳукмрон доираларнинг янги найранглари бутун дун'ё олдида фош қилиб ташланди, деб та'кидлайди. Газета Индонезия халқини ҳуш'ёрликни оширишга чақиради.

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ҲАМКОРЛИГИ БЎЙИЧА СОВЕТ-ПОЛЬША КОМИССИЯСИНИНГ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

Шу кунларда Москвада СССР блан Польша Халқ Республикаси ўртасида илмий-техника ҳамкорлиги бўйича Совет Польша Комиссиясининг еттинчи сессияси бўлди.

Сессияда мамлакатлар ўртасида илмий-техника ҳамкорлиги масалалари қараб чиқилди. Имзоланган протоколга мувофиқ, томонлар мутахассисларни командировка қилиш ва техника ҳужжатлари топшириш йўли блан халқ хўжалигининг турли соҳаларида бир-бирларига бундан буён ҳам илмий-техника ёрдами кўрсатадилар.

Совет Иттифоқи 1954—1955 йилларда Польша Халқ Республикасига саноат, граждан ва қишлоқ хўжалик бинолари ҳамда иншоотларини проектлаш ва қуришда, металлургия, машинасозлик, тўқимачилик ва озиқ-овқат саноатида ишлабчиқариш технология процессларини такомиллаштиришда, ишлабчиқаришнинг янги хилларини жорий этишда ва Польша халқ хўжалигининг бирқанча муҳим масалаларини ҳал этиш блан боғлиқ бўлган бошқа техника ёрдамини кўрсатади.

Польша Халқ Республикаси ўз томонидан Совет Иттифоқига 1954—1955 йилларда темир йўл линиялари ва иншоотлари қуришда, кўмир саноати ва темир йўл транспорти учун машина ускуналар ишлаб чиқаришда, химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва кўмир қазиб чиқариш технологиясида тўпланган илмий-техника тажрибаларини топширади.

БОЛГАР-СОВЕТ ЖАМИЯТЛАРИ ИТТИФОҚИ-ОММАВИЙ ЖАМОАТ ТАШКИЛОТИДИР

СОФИЯ, 17 сентябрь. (ТАСС). Бугун болгар халқи болгар-совет жамиятлари иттифоқининг мамлакатда биринчи марта ташкил бўлганига 20 йил тўлишини нишонламоқда. Бу иттифоқ Совет Иттифоқи блан дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш учун оммавий уюшқоқ ҳаракатга асос солган эди. Фашизм ҳукм сурган даҳшатли йилларда болгар ва совет халқлари дўстлигининг тарафдорларига яширин ҳолда ишлашга тўғри келди. Болгария 1944 йилда фашизм асоратидан озод қилинганидан кейин Болгар-совет жамиятлари иттифоқи умумхалқ ҳаракати тусини олди. Болгар-совет жамиятлари иттифоқи 1946 йилдаёқ 28.000 а'зоси бўлган 160 жамиятни бирлаштирган эди. Ҳозирги вақтда иттифоқ 1.600.000 а'зоси бўлган 12.000 жамиятни бирлаштиради ва болгар халқининг оммавий ташкилоти бўлиб қолди.

Шу тарихий кун муносабати блан «Отечествен фронт» газетаси бугун «Дўстлигимизнинг сўнмас манба'и» сарлавҳали бошмақола босиб чиқарди. Мақолада Болгар-совет жамиятларининг ишлари тўғрисида ёзилади.

ДАЛЛЕСНИНГ АДЕНАУЭР БЛАН ОЛИБ БОРГАН МУЗОКАРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

ЛОНДОН, 17 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Бонндан қуйидагиларни билдиради: АҚШ давлат секретари Даллес блан Ғарбий Германия канцлери Аденауэр ўртасидаги музокаралар тамом бўлди. Даллес бугун Бонндан Лондонга жўнаб кетиши олдидан ахборот э'лон қилди. Бу ахборотда бундай дейилади: Музокараларнинг қатнашчилари «герман суверенитети жуда қисқа вақт ичида тикланиши лозимлиги тўғрисида бир қарорга келдилар. Айни вақтда улар Германия Европа хавфсизлиги системасида (я'ни Атлантик блокда) тамомила тенг шартларда қатнашиши лозим, деган қарорга келдилар». Ма'лумки, суверенитет деган гап Ғарбий Германияга кайтадан қуролланиш учун чекланмаган ҳуқуқ бериш ма'носида тушунилади.

Ахборотда яна бундай дейилади: Ҳар икки министрнинг фикрича, «бу планни бошқа манфаатдор ҳукуматлар блан муҳокама қилиш учун амалий имконият туғилиши бланоқ уни муҳокама қилиш давом этдирилади ва НАТО мажлисидан кейин бу план амалга оширилиши керак».

БЕРЛИН, 17 сентябрь. (ТАСС). «Телеграф» газетаси «Боннда маҳфий кенгаш» сарлавҳали хабарида бундай деб ёзади: Ремилитаризация масаласи Даллес блан Аденауэр ўртасидаги музокараларнинг асосий темаси бўлди.

«Телеграф» газетаси редакцион мақоласида Даллеснинг Европага қилган сафари ва унинг Аденауэр блан олиб борган музокараларини шарҳлаб, унинг бу сафари Иденнинг Мендес-Франс блан олиб борадиган музокараларини қийинлаштирди, деб ҳисоблайди.

БРАЗИЛИЯДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА ЖУРНАЛИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). «Экспорт трейд эндшиппер» журнали бир мақола босиб чиқарди. Бу мақолада Бразилияда иқтисодий ва сиёсий аҳволнинг кескинлашганлиги ҳамда АҚШ сиёсатидан норозилик жуда кенгайиб кетганлиги кўрсатилади.

Мақола автори, Варгас вафотидан кейин «Қўшма Штатларга нисбатан Бразилиянинг ҳамма жойида тарқалган «норозилик анча вақт давом этади» деб ҳисоблайди. Журнал демократик кучларнинг ўсаётганлиги тўғрисида ташвиш блан ёзади ва 3 октябрьга белгиланган парламент сайловларининг натижаси тўғрисида безовта бўлмоқда. Мақола автори кўрсатадики, ўзининг Америкага тарафдорлиги блан машҳур бўлган янги президент Кафэ Фильо «ҳали машҳур давлат арбоби сифатида танилгани йўқ».

Шу блан бирга америка журнали «ҳарбий хунта ҳокимият тепасига очиқ равишда ёки яширин ҳолда келаолади». «Бразилиянинг Америка тарафдорлари расмий сиёсатида» ҳечқандай радикал ўзгаришлар» бўлмайди, америкали корхона эгалари эса «янада кўпроқ имтиёзга» эга бўладилар, деб ишонч билдиради.

ПАРИЖДА КАТТА ЁНҒИН

ПАРИЖ, 18 сентябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги билдиради: Кеча эрталаб Парижда «Вильморен-Андрие» фирмасининг биноларида (бу фирма дон ва уруғлик савдоси блан шуғулланади) катта ёнғин бўлди. Бу ёнғин натижасида бирнечагина соат ичида 10 минг квадрат метр ҳажмидаги территорияда бўлган омборлар ёниб кетди.

Дастлабки ма'лумотларга қараганда, ёнғин натижасида 500 миллион франк миқдорида зарар кўрилган.

ХАЛҚ ВАКИЛЛАРИ УМУМХИТОЙ МАЖЛИСИНИНГ СЕССИЯСИДА

ПЕКИН, 18 сентябрь. (ТАСС). Биринчи чақириқ халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биринчи сессияси ўз ишини давом этдирмоқда. Бу сессия хитой халқининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят ошган бир вазиятда ўтмоқда.

Сессияда Лю Шао-цининг Хитой Халқ Республикаси Конституциясининг проекти тўғрисидаги докладини муҳокама қилиш давом этмоқда.

Кечаги мажлисда Лю Шао-ци докладини муҳокама қилишда 28 киши қатнашди.

ВИЛЬСОННИНГ НУТҚИ

ЛОНДОН, 17 сентябрь. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентлигининг хабар беришича, собиқ савдо министри, парламент а'зоси — лейборист Гарольд Вильсон 16 сентябрьда Лондонда сўзлаган нутқида бундай деган:

Бизнинг кўз олдимизда Европада ҳунук манзара рўй бермоқда — ташқи ишлар министрлари ва уларнинг ўринбосарлари Ғарбий Германияни қуроллантиришга интилиб, Европа бўйлаб изғиб юриптилар.

Иден блан Даллес Франция ҳукуматига қилинадиган таз'йиқ тўғрисида келишиб олиш ва уни Аденауэр талабларига рози бўлишга мажбур этиш учун ҳозирги вақтда Лондонда кенгашмоқдалар. Агар Иден шу имкониятдан фойдаланса ва АҚШнинг бегоналар қўли блан Хитойга қарши агрессия бошлаш учун Формозадаги малайлардан фойдаланишига Англиянинг муносабатини очиқ-равшан айтиб берса тинчлик ишига ғоят катта хизмат қилган бўлур эди. Англия Американинг Формозани қонунсиз оккупация қилишини ҳечқачон танимаган эди ва Иден шуни очиқ равшан айтиши кераки, агар Даллес АҚШни Хитой блан қуролли жанжалга олиб борадиган сиёсатни ўтказаберса, унга якка ҳолда ҳаракат қилишга тўғри келади.

ДАЛЛЕС ЛОНДОНГА КЕЛДИ

ЛОНДОН, 17 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агентлиги билдиради: АҚШ давлат секретари Даллес Англия ҳукумати блан музокаралар олиб бориш учун бугун Лондонга келди.

ЛИВАННИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

БАЙРУТ, 17 сентябрь. (ТАСС). Ливаннинг янги ҳукумати тузилди. Сами Солих бош министр ва планлаш масалалари министридир.

Хитой халқ кўнгиллилари қисмларини КХДРдан эвакуация қилиш

ПЕКИН, 18 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири билдиради: Кореяда уруш тўғрисидаги битимда белгиланган бўшатиш пунктларидан бири — Синьийчжуда 16 сентябрьда хитой халқ кўнгиллилари қисмлари ватанларига жўнатилабошланди. 16 сентябрьда кўнгиллилардан 5.400 киши Кореядан жўнаб кетди. Синьийчжудаги бетараф инспекция группаси эвакуация қилинучи қисмларнинг миқдорини, шунингдек уларнинг қурол-яроғлари ва анжомларини текшириб чиқди.

Бокс бўйича халқаро мусобақалар

СОФИЯ, 17 сентябрь. (ТАСС). Болгария телеграф агентлиги хабар беради. Кеча Софияда Василий Левский номидаги стадионда бокс бўйича халқаро мусобақалар бошланди. Бу мусобақаларга Совет Иттифоқи Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси ва Германия Демократик Республикасининг командалари қатнашмоқда.

Венгрия ва Чехословакия командалари майдонга биринчи бўлиб чиқдилар. Учрашувда венгер боксчилари 6:4 ҳисоб блан ғалаба қозондилар.

Болгария ва Польша командаларининг учрашуви 9:1 ҳисобида Польша боксчиларининг ғалабаси блан тугади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/IX да кундуз **Бой ила хизматчи**, кечқурун **Бир севги афсонаси**, 21/IX да **Юрак сирлари**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 19/IX да кундуз **Полтавали Наталка**, кечқурун **Фарҳод ва Ширин**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 19/IX да кундуз ва кечқурун, 20/IX да кечқурун **ЦДКЖ** (Темирйўлчилар Марказий Маданият уйи) **Москва ашула ва рақс ансамблининг гастроллари.** Билетлар сотилмоқда.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кундуз), НАВОИЙ номли (кундуз соат 3 дан), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз соат 2 дан), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз) — **Ўнучлар.**

«РОДИНА» (кечқурун), «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун) — **Алданган умидлар.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 да **Соррентога қайтиб кел.**

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да **Пўлат солдат.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да **Ойга учиш.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ХИВА», ТЕЛЬМАН номли — **Алданган умидлар.**

НАВОИЙ номли — **Лўлиларнинг сўнгги чайласи.**

«ВАТАН», «ИСКРА» — **Ўнучлар.**

«9-НЧИ МАЙ» — **Разведкачининг жасорати.** (Ўзбек тилида).

«УДАРНИК» — **Кубань казаклари.**

М. Горький номли паркда
(ёзги театр)
19 сентябрьда
Ўзбекистон ССР халқ артисти.
Сталин мукофоти лауреати
ТАМАРАХОНИМ
КОНЦЕРТИ
(ансамбли блан)
Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Тез кунда
1954/55 ЙИЛ ҚИШКИ
МАВСУМИ
ОЧИЛАДИ

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 07538 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1470.